

Nr 67.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1920 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen
angående vissa anslag till lantmäteriväsendet m. m. jämte
fem i ämnet väckta motioner.*

(1:a avd.)

I punkten 86 under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående vissa under rubriken »lantmäteriväsendet» i riksstaten ingående anslag, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna anslag dels å ordinarie stat till belopp av 1,618,500 kronor och dels å extra stat till belopp av 95,000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t under samma huvudtitel föreslagit riksdagen dels i punkten 115 att beräkna höjning i förslagsanslaget till ålderstillägg till 250,000 kronor och dels i punkten 129 att i förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar beräkna höjning till 1,000,000 kronor.

I en till riksdagen den 12 mars 1920 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 235, har nu Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, jämte det Kungl. Maj:t förklarat sig hava för avsikt att, därest riksdagen bifulle nedan framställda förslag, utfärda förordning angående sättet för utförande av vissa mättningsarbeten m. m. (mättningsförordning) samt förordning angående den gottgörelse, lantmätare äger uppbara av sakägare (lantmäteritaxa) i huvudsaklig överensstämmelse med de vid statsrådsprotokollet såsom bilagor 1 och 3 fogade förslag, att träda i tillämpning den 1 januari 1921, föreslagit riksdagen att:

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 27 häft. (Nr 67.)

1:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för den lantmåteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmåteriförrättningar, att tillämpas från och med år 1921;

dels förklara, att för åtnjutande av de å denna stat för distriktslantmätare uppförda avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som föreskrivits beträffande avlöning till distriktslantmätare å nu gällande stat, dock med de av departementschefen tillstyrkta tillägg;

dels medgiva, att distriktslantmätare må för rätt till ålderstillägg enligt den nya staten tillgodoräknas tjänstetid såsom sådan, innan nämnda stat trätt i tillämpning;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 769,500 kronor till lantmåteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmåteriförrättningar, enligt följande uppställning:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor 749,500
ersättning för publik renovation, <i>förslagsanslag</i>	» 20,000
	<hr/>
	Summa kronor 769,500

2:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för lantmåterikontoren i länen, att tillämpas från och med år 1921, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning å lantmåterikontor, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förstelantmätare, som icke för viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de för honom i nu gällande stat upptagna avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 309,200 kronor till lantmäterikontoren i länen, enligt följande uppställning:

avlöningar, bestämt anslag	kronor 305,200
renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen,	
reservationsanslag	» 4,000
	Summa kronor 309,200;

3:o

vid bifall till de i punkterna 1:o och 2:o framställda förslagen om uppförande i riksstaten av särskilda ordinarie anslag dels till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, och dels till lantmäterikontoren i länen ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinarie anslaget å 463,400 kronor till lantmäteristaten i orterna;

4:o

å extra stat för år 1921 under nionde huvudtiteln anvisa till extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen ett reservationsanslag av 59,000 kronor;

5:o

å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

6:o

å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 150,000 kronor;

7:o

besluta, att det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar skall från och med år 1921 benämnas allenast »avvitringar», ävensom minska detta anslag från 100,000 kronor med 10,000 kronor till 90,000 kronor;

8:o

upptaga det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften under förändrad benämning »bidrag till utflyttnings- och väganläggningskostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar», att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, samt öka detta anslag från 50,000 kronor med 50,000 kronor till 100,000 kronor;

9:o

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1921, ävensom de av honom föreslagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter den 1 januari 1921 tillträder ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i nämnda styrelse, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de honom enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels och höja ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen från 73,000 kronor med 81,800 kronor till 154,800 kronor;

10:o

höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor;

11:o

höja samma huvudtitels ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 710,000 kronor med 290,000 kronor till 1,000,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I sammanhang med propositionen har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade motioner, nämligen

1) Nr 265 i första kammaren av herr *Lamm m. fl.*, likalydande med nr 389 i andra kammaren av herr *Lübeck m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

dels att tillsynen å städernas och de stadsliknande samhällenas mätningväsen måtte ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med stadsplane-lagskommitténs förslag, upptaget i motionen bifogat kungörelseförslag;

dels att den mätningförordning, vartill förslag åtföljer propositionen, måtte utfärdas att lända till efterrättelse endast vid förrättning, som av lantmätare verkställes enligt skiftesstadgan eller andra angående delning av jord å landsbygden gällande författningar, ävensom vid förrättning, som företages på grund av 6 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad;

dels ock att utredning måtte genom personer, som äga särskild sakkunskap i fråga om städernas stadsplaneväsen, mätningsteknik och allmänna förvaltning, anordnas för åstadkommande av en efter städernas behov lämpad mätningstadga.

2) Nr 359 i andra kammaren av herr *Sjöblom*, vari anhållits, att riksdagen ville hemställa, att 50 § i den blivande mätningförordningen måtte erhålla följande lydelse:

»Lantmäteristyrelsen äger att i enlighet med grunderna i denna förordning meddela de allmänna eller för särskilt fall gällande verkställighetsföreskrifter, som finnas erforderliga.»

3) Nr 412 i andra kammaren av herr *Norman m. fl.*, vari hemställts,

a) att riksdagen måtte vidtaga den förändring i Kungl. Maj:ts förslag till stat för den lantmåteripersonal, som sysselsättes med lantmåteriförrättningar, att i staten upptaga 180 distriktslantmätare med en ingångslön av 2,700 kronor och 3 ålderstillägg å 500 kronor efter 5, 10 och 15 år i tjänsten och ortstillägg å 400 kronor för 5 i Stockholm stationerade; 120 extra lantmätare därav 40 med ett arvode av 1,600, 40 med dito 1,200 och 40 med 800 kronor, ävensom oförändrat förslagsanslag för publik renovation å 20,000 kronor. Vid bifall härtill komme statens slutsumma att sänkas från 769,500 till 652,000 kronor;

b) att riksdagen måtte godkänna den av Kungl. Maj:t föreslagna stat för lantmäteristyrelsen med den förändring att ur densamma utslutes 1 byråchef och 1 byrådirektör med respektive 8,100 och 6,800 kronors avlöning. Vid bifall härtill komme statens slutsumma att minska med 14,900 till 139,900 kronor, samt

4) Nr 390 i andra kammaren av herr *Molin* i Dombäcksmark, vari hemstälts, att riksdagen måtte

dels i samband med godkännande av förslag till stat för lantmäterikontoren i länen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte se till, att alla upplysningar, som kunna erhållas av de kartor och handlingar, vilka finnas i lantmäterikontoren i länen, måtte tillhandahållas allmänheten utan annan kostnad, än den som kommer att utgå såsom stämpel till statsverket, ävensom att lantmäterikontoren skola hållas tillgängliga för allmänheten å tjänstetid alla söckendagar;

dels för sin del besluta ej mindre lindring i villkoren för statsbidrag till jorddelningsförrättningar minst i den utsträckning, som motionären uti sin motion nr 371 vid 1919 års riksdag avgivit, än även att staten skall gälda kostnaderna för gode mäns biträde vid lantmäteriförrättningar i enlighet med det förslag, som 1917 års lantmäterikommission avgivit i ämnet, samt i anledning härav höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar med 200,000 kronor;

dels ock att riksdagen ville besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att de synpunkter, som angivits i herr *Vasseurs* reservation till 1919 års jordbruksutskotts utlåtande nr 103 rörande lantmäteristyrelsens inspekterande verksamhet, måtte vinna beaktande.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de gjorda framställningarna, hänvisas till motionerna.

Redan för 1919 års lagtima riksdag framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 355 åtskilliga förslag i frågor, som berörde lantmäteriväsendet, samt äskade höjda anslag för ändamålet ävensom till ålderstillägg samt rese- och traktamentskostnader. Jordbruksutskottet yttrade sig i utlåtande nr 103 över propositionen jämte sju i ämnet väckta motioner. Utskottet hemställde om avslag å nämnda proposition samt att de av propositionen berörda anslagen till lantmäteriväsendet och till ålderstillägg måtte för år 1920 upptagas med oförändrade belopp i överensstämmelse med 1919 års riksstat ävensom att anslaget till rese- och traktamentspenningar måtte höjas allenast med ett mindre, av annan orsak föranlett belopp. Vid utskottets utlåtande voro fogade fem reservationer, av vilka två mot motiveringen. I de tre övriga reservationerna tillstyrktes Kungl. Maj:ts förslag med vissa jämkningar. Enär kamrarna stannade i olika beslut, i det att första kammaren följde utskottsmajoriteten och andra kammaren för sin del antog den reservation, som avgivits av herr *Öberg* m. fl., skedde gemensam votering, varvid utskottets förslag segrade med 148 röster mot 139.

Ytterligare utredning i detta ämne har nu, såsom år 1919 inom

riksdagen ansågs önskvärt, verkstälts under medverkan av på stadsplane- och stadsmätningstväsendet speciellt sakkunniga personer samt byggnadsstyrelsen. Den nu framlagda propositionen omfattar i huvudsak samma förslag som i fjol, dock med jämkningar i vissa hänseenden, beträffande vilka utskottet under den kommande redogörelsen kommer att i behörigt sammanhang uttala sig.

Så till vida har emellertid det föreliggande förslaget mindre omfattning än fjolårets proposition, som Kungl. Maj:t beträffande fyra i fjolårets proposition inbegripna ämnen, vilka intogo en fristående ställning mot övriga förslag, redan framlagt förslag i årets statsverksproposition. Dessa frågor, beträffande vilka utskottet redan i sitt utlåtande nr 24 A angående regleringen av utgifterna under nionde huvudtiteln avgivit förslag och som nu lämnas å sido, röra dels lantmäteriuundervisningen, dels inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen, dels anskaffande för lantmäterikontoret i Karlstad av kopior av vissa kartor m. m. och dels anskaffande för lantmäterikontoren i länen av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden. I fråga om anslag till lantmäteristyrelsens nuvarande reproduktionsanstalt och anslag för tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark, varom särskilda propositioner avlåtits, har utskottet avgivit särskilda utlåtanden. Dessa bägge ämnen innefattades även i fjolårets proposition.

De uti riksstaten för år 1920 under rubriken »lantmäteriväsendet» upptagna anslag, som beröras av propositionen, äro följande:

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
Lantmäteristaten	536,400	—		
Ökat arbetsbiträde hos lantmäteristyrelsen, <i>förslagsanslag</i> , högst	—	18,300		
Arvoden åt vissa lantmäteriauskultanter, <i>förslagsanslag</i> , högst	—	105,000		
Kostnader för vissa av lantmätare företagna tjänster, <i>förslagsanslag</i>	—	20,000		
Reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	—	15,000		
Nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	—	8,000		
Skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	—	40,000	530,400	212,300
Skiften och avvittringar, <i>förslagsanslag</i>	—	—	100,000	
Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>	—	—	50,000	
Summa kronor	—	—	680,400	212,300

Huvuddragen
av den nuvarande
organisationen.

Organisationen av lantmäteriväsendet undergick vid riksdagarna 1908 och 1909 så genomgripande förändringar, att de nuvarande förhållandena på detta område kunna anses datera sig från denna tid.

Ny stat för lantmäteristyrelsen antogs sålunda av 1908 års riksdag, innefattande att styrelsen under ledning av en överdirektör såsom chef organiserades på två byråer jämte en lantmäterifiskal och en arkivarie.

Vid samma riksdag omorganiserades förstelantmätartjänsterna. I stället för att dessa tjänstemän förut dels liksom övriga lantmätare ute i orterna varit sysselsatta med praktiskt lantmäteri och dels därjämte omhänderhaft skötseln av länets lantmäterikontor med där förvarat arkiv, förändrades de till chefer för lantmäteripersonalen i länet och fingo sin verksamhet nästan uteslutande förlagd till lantmäterikontoren, varemot de icke skulle få utföra lantmäteriförrättningar åt enskilda. Deras löner reglerades samtidigt.

Vid 1909 års riksdag fortsattes omorganisationen av lantmäteristaten i orterna. Under det att förut den med praktiskt lantmäteri självständigt sysselsatta lantmäteripersonalen utgjorts av kommissionslantmätare och vice kommissionslantmätare, vilka icke åtnjoto statsavlöning utan erhöilo sina inkomster från vederbörande rekvirenter för arbete enligt taxa samt ägde med varandra konkurrera om dylikt arbete, indelades nu landet i distrikt, vart och ett med sin distriktslantmätare, vilken skulle äga utföra de inom distriktet förekommande förrättningar. För arbetets utjämnande inrättades jämväl ett antal extra lantmätartjänster. Såväl distriktslantmätarna som extra lantmätarna erhöilo statsavlöningar, varjämte arvoden av statsmedel anslogos till ett antal auskultanter. Dessa avlöningar och arvoden avsågo dock icke att bereda tjänstemännen hela den erforderliga inkomsten, utan skulle huvuddelen härav fortfarande erhållas genom arbete enligt taxa.

Till följd av de erhållna statsavlöningarna ansågs emellertid inkomsten av arbete enligt taxa kunna nedsättas, och ny lantmäteritaxa utfärdades därför den 23 december 1909 (nr 166). Denna taxa äger dock enligt dess 28 § icke tillämpning i fråga om ersättning till lantmätare för mätning, uträkning eller annan åtgärd, som utföres efter siffermetod.

Instruktion för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare utfärdades den 22 oktober 1909 (nr 138). Härvid stadgades emellertid i 57 §, att närmare bestämmelser angående kartors upprättande, verkställande av ägomätningar, avvägningar och arealuträkning, upprättande av beskrivningar samt utstakning av ägoskillnader m. m. skulle meddelas i särskild författning, samt i övergångsstadgande att beträffande de sålunda i 57 §

angivna arbetena förut gällande föreskrifter skulle i tillämpliga delar komma till användning, intill dess den avsedda författningen blivit utfärdad. De sålunda åsyftade äldre bestämmelserna innefattas i huvudsak i artikel V i lantmäteriinstruktionen den 6 augusti 1864.

Under tiden efter år 1909 hava åtskilliga ändringar vidtagits i de sålunda beslutade anordningarna samt anslag å extra stat anvisats för ett flertal olika lantmäteriändamål.

Utskottet.

Frågan om lantmäteriväsendets omorganisation och vissa därmed i samband stående frågor var såsom ovan erinrats redan förlidet år föremål för behandling inom riksdagen i anledning av ett av Kungl. Maj:t då i ämnet framställt förslag (proposition nr 355). Efter gemensam votering blev emellertid propositionen av riksdagen avslagen och anslagen till lantmäteriväsendet uppförda med samma belopp som i 1919 års riksstat. Anledningen till denna frågans utgång torde av såväl jordbruksutskottets ovannämnda avstyrkande utlåtande som av den inom kamrarna vid ärendets behandling förda diskussionen att döma berott dels därpå att Kungl. Maj:t ej samtidigt framlagt definitivt förslag till mättningsförordning och lantmäteritaxa, vilka båda författningars innebörd ansågs vara av avgörande betydelse för ett rätt bedömande av organisations- och löneregleringsförslaget dels ock på den omständigheten att från städers och stadsliknande samhällens sida invändningar rests mot den omfattning, vari det i propositionen åberopade förslaget till mättningsförordning avsett att reglera mättningsväsendet inom sådana samhällen.

Det i först angivna avseende uttalade önskemålet har Kungl. Maj:t i nu föreliggande proposition tillmötesgått genom att vid densamma foga förslag till mättningsförordning och lantmäteritaxa, i enlighet med vilka förslag¹ Kungl. Maj:t förklarar sig hava för avsikt att, därest riksdagen bifölle övriga förslag beträffande lantmäteriväsendet, utfärda respektive författningar. Föreskrifter angående tillsynsmyndigheten har departementschefen i likhet med såväl stadsplanelagskommittén som lantmäterikommissionen ansett böra meddelas i särskild författning i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag till kungörelse, vilket finnes såsom bilaga 2 fogat vid detta utlåtande. I fråga om den föreslagna mättningsförordningens omfattning m. m. hava vissa modifikationer gjorts med hänsyn till städernas ovanberörda krav. Härtill återkommer utskottet här nedan.

¹ Finnas såsom bilagor fogade vid detta utlåtande.

Berörda kungörelse är avsedd att ersätta den 1918 års kungörelse i ämnet, som vid förlidet års riksdag underkastades skarp kritik.

Då utskottet nu övergår till en närmare granskning av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, vilka kunna i stort sett sammanfattas i dels frågor om lantmäteriväsendets omorganisation beträffande såväl centralförvaltningen (lantmäteristyrelsen) som lantmäteripersonalen uti orterna, dels ock frågor om statsbidrag till vissa lantmäteriförrättningar eller kostnaden för vissa med sådana förrättningar förenade utgifter (utflyttningskostnader och väganläggningskostnader), följer utskottet i huvudsak den uppställning, som i propositionen angivits.

1:o

Mättningsförordningen.

Vad först angår frågan om i vad mån det i Kungl. Maj:ts förevarande proposition framställda förslaget kan sägas ingripa i städernas mättningsväsen framträda tre särskilda moment, nämligen frågan om förordningens omfattning, sättet för meddelande av verkställighetsföreskrifter samt tillsynsbefogenheten.

Enligt lantmäterikommissionens ursprungliga förslag avsåge författningen enligt § 1 »planmätning och höjdmätning ävensom kartas upprättande, arealuträkning samt utstakning och utmärkande av ägo gräns, där dylikt arbete utföres av lantmätare eller mättningsman i stad eller samhälle på grund av för dessa tjänstemän gällande bestämmelser, så ock där det utföres av annan person på grund av förordnande enligt stadgande i lagen om fastighetsbildning i stad». Enligt dessa bestämmelser skulle alltså författningen tillämpas å lantmätares och stadsmättningsmäns alla tjänstegöromål av ovan uppräknade slag och därjämte å samma slags arbeten, då de på grund av förordnande enligt fastighetsbildningslagen utfördes av annan. Det nu föreliggande förslaget till mättningsförordning inskränker, med utgångspunkt från, såsom stadsplanelagskommittén föreslagit, att lantmäteristyrelsens tillsynsbefogenhet bör ligga till grund för författningen, densammans omfattning till allenast förrättningar enligt 2, 5 och 6 kap. i 1917 års lag om fastighetsbildning i stad, d. v. s. avstyckning, tomtmätning och laga skifte, varjämte förordningen skall tillämpas, därest mätningen sker i stad eller stadsliknande samhälle på grund av beslut av stadsfullmäktige eller motsvarande kommunala myndighet och är av *grundläggande art* för mättningsväsendet därstädes. All annan mätning faller däremot utanför förordningen. Dessa bestämmelser finnas angivna i förordningens 1 §.

Beträffande tillsynsmyndigheten skulle enligt § 50 i lantmäterikommissionens ursprungliga förslag, där ej i lag eller författning vore eller bleve annorlunda föreskrivet, överinseendet över mätningförordningens tillämpning oinskränkt utövas av lantmäteristyrelsen, vadan dennas tillsynsbefogenhet alltså måste betraktas såsom mycket vidsträckt. I det i nu förevarande proposition framställda förslaget, enligt vilket nämnda befogenhet skulle regleras genom en särskilt kungörelse, vartill förslag på sätt ovan nämnts bifogats propositionen, skulle lantmäteristyrelsens tillsynsbefogenhet gälla allenast laga skiftesförrättningar samt tomtmätningar och avstyckningar.

Vad slutligen angår frågan om verkställighetsföreskrifters meddelande i anslutning till mätningförordningens bestämmelser tillkommer det enligt § 50 lantmäteristyrelsen att meddela dylika föreskrifter endast ifråga om sådana förrättningar, som avses i 1 § första stycket av mätningförordningen (laga skifte, tomtmätning och avstyckning). Däremot skulle vederbörande kommunala myndighet äga att meddela verkställighetsföreskrifter med avseende å mätningsarbete, som omförmäلتs i andra stycket av sistnämnda paragraf, eller sådana förrättningar som triangelmätningar och andra stommätningar.

Att förrättningar enligt 6 kap. fastighetsbildningslagen (laga skifte) falla under mätningförordningens tillämplighetsområde likasom att tillsynsbefogenheten i detta fall ankommer på lantmäteristyrelsen, därom råder full enighet.

Däremot hava skilda meningar fortfarande i sådant avseende gjort sig gällande i fråga om tomtmätning och avstyckning samt i 1 § andra stycket omförmälda förrättningar. Under det att stadsplanlagskommittén, vars mening omfattats i de likalydande motionerna av herr Lamm m. fl. och av herr Lübeck m. fl., icke velat inrymma sistnämnda förrättningar i mätningförordningen, har lantmäterikommissionen, med vilken departementschefen förenat sig, gjort gällande, att såväl tomtmätning- som avstyckningsinstitutet såsom varande att anse såsom legala jorddelningsförrättningar tillhöra lantmäteristyrelsens tillsynsområde och följaktligen borde — med såsom i det föregående angivits tillsynsmyndigheten såsom utgångspunkt för mätningförordningens omfattning — falla under förordningens tillämplighetsområde. Såsom särskilt skäl för inrymmande under förordningen av de i andra stycket av § 1 angivna icke legala mätningar, vilka vore av grundläggande art för stads mätningstvändelse, såsom triangelmätningar och stommätningar, har anförts deras betydelse

för alla efterföljande mätningar inom samhället ävensom statens intresse av att dylika förrättningar verkställdes efter enhetliga bestämmelser, så att de liksom andra dylika mätningar kunde ingå såsom ett led i ett gemensamt kartverk över landet i dess helhet.

Herr Sjöblom har i sin motion framhållit angelägenheten av enhetliga verkställighetsföreskrifter jämväl beträffande mätningar, som beröras i sista stycket av 1 § — något som enligt motionärens mening kunde befaras ej alltid komma till stånd, därest såsom i § 50 andra stycket det skulle tillkomma den kommunala myndigheten att utfärda sådana föreskrifter — och har motionären med hänsyn härtill funnit lantmäteristyrelsens rätt att utfärda verkställighetsföreskrifter böra utsträckas jämväl till mättningsarbeten av nu ifrågavarande slag och förty föreslagit förändrad lydelse av § 50.

För de huvudprinciper i nu förevarande avseende, som kommit till uttryck i det vid propositionen fogade förslag till mättningsförordning och kungörelse med särskilda föreskrifter, innefattande jämväl bestämmelser i fråga om tillsynsmyndigheten beträffande mättningsarbete i stad och stadsliknande samhälle, synes utskottet i statsrådsprotokollet hava anförts övertygande skäl. Ifråga om den detalj i det föreliggande förslaget till mättningsförordning, som upptagits i herr Sjöbloms motion, kan utskottet icke biträda motionärens förslag. Den omständigheten att det tillkommer den kommunala myndigheten att besluta rörande i motionen avsett mättningsarbete synes utskottet motivera, att denna myndighet jämväl beredes rätt att utfärda erforderliga verkställighetsföreskrifter i fråga om sådant arbete, på samma gång utskottet i likhet med departementschefen finner detta vara ägnat att tillgodose kommunernas berättigade åstundan om större frihet uti ifrågavarande avseende. Utskottet finner sig emellertid böra uttala önskvärdheten av att de kommunala myndigheterna härvid måtte i möjligaste mån söka befrämja enhetlighet i förhållande till de föreskrifter, som meddelats rörande mättningsverksamheten i övrigt inom samhällena. Med hänsyn till det anförda och då det sålunda framlagda förslaget enligt utskottets mening innebär en acceptabel kompromiss mellan de olika uppfattningar, som under ärendets utredning brutits mot varandra, anser sig utskottet utan att närmare ingå på skälen för och emot de olika meningarna kunna helt ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag. Vad emellertid särskilt angår frågan om tillsynsmyndigheten, vilken, sedan tanken på byggnadsstyrelsen såsom sådan myndighet numera av alla parter helt uppgivits, motionärerna ansett utan vidare kunna anförtröas åt byggnadsnämnderna finner sig utskottet — utan att vilja underskatta

dessa nämnders betydelse i nu ifrågavarande avseende — likväl som sin mening böra uttala, att byggnadsnämnderna framför allt i de mindre städerna och stadsliknande samhällena, vilka dock utgöra det stora flertalet, icke kunna förutsättas äga den kompetens, som synes oeftergivlig för ett effektivt övervakande av mättningsförordningens efterlevnad. I betraktande härav och då förordningen ifråga avser reglerande av vissa offentliga samt för rättssäkerheten beträffande fastighetsväsendet mycket betydelsefulla förhållanden, anser utskottet en sakkunnig statlig kontroll i förevarande avseende vara oundgängligen av behovet påkallad. Vissa i statsrådsprotokollet angivna fall bestyrka också riktigheten av denna utskottets uppfattning. — Å andra sidan måste helt naturligt den statliga tillsynen utövas med strängt hänsynstagande till den kommunala självstyrelsens grundsatser. Utskottet har för avsikt att längre fram föreslå, att lantmäteristyrelsen, som på sätt redan i det föregående antyttis bör utöva ifrågavarande tillsynsmyndighet, utrustas med för detta uppdrag särskilt kvalificerad personal (stadsbyrå).

Med avseende å vad motionärerna särskilt framhållit i fråga om denna lantmäteristyrelsens kontrollerande befogenhet bör icke förbises, att dessa anmärkningar liksom förlidet år rikta sig mot bestämmelserna i förenämnda 1918 års kungörelse och icke mot det nu föreliggande omarbetade förslaget till författning i berörda hänseende, vari just ändringar vidtagits i de delar, vari kritiken ansetts befogad. Sålunda drabbar exempelvis motionärernas uttalande, att det enligt deras mening »skulle vara en olycka, jämförlig med den, som hotade genom 1911 års förslag om lantmätaremonopol för stadsplanernas upprättande, för den händelse lantmäteristyrelsen skulle bliva kontrollmyndighet över mättningsväsendet inom städerna på sätt är förutsatt i 1918 års kungörelse och den nu föreslagna mättningsförordningen», icke det förslag till kungörelse med vissa föreskrifter beträffande mättningsväsendet i rikets städer m. m., som utskottet här ovan förordat.

Vidare synes den i motionerna hävdade uppfattningen, att konsekvensen av en lantmäteristyrelsens myndighet över kartläggningen i städerna så småningom skulle bliva, att stadsplaneväsendet i dess helhet måste överlämnas till lantmäteristyrelsen, sakna fog. Först är nämligen att märka att enligt förslaget till mättningsförordning endast sådana mättningsarbeten, som äro av grundläggande betydelse, således icke upprättande av stadsplane- och tomtindelingskartor, beträffande vilka byggnadsstyrelsen alltjämt skulle behålla sin tillsynsbefogenhet oförkränkt, inrymmas under förordningen. I betraktande därjämte av den grundväsentliga skillnaden mellan stadsplaneväsendet såsom sådant och arten av de

mättningsarbeten, som i förordningen avses, torde någon olägenhet av det slag motionärerna synas vilja göra gällande icke vara att befara.

Motionärernas förslag att mättningsförordningen skulle utfärdas att gälla endast vid förrättning, som verkställdes av lantmätare enligt skiftesstadgan eller andra angående delning av jord å landsbygden gällande författningar samt vid förrättning enligt 6 kap. i fastighetsbildningslagen finnes icke ens upptaget av stadsplanelagskommittén, vilken tvärt om ansett, att lantmäterikommissionens första förslag till mättningsförordning med av kommittén angiven begränsning däri borde utan alltför stor olägenhet kunna tillsvidare bringas till efterrättelse även för städernas del. Med avseende vidare å den i motionerna ifrågasatta utredningen angående särskild mättningsstadga för städerna vill utskottet allenast uttala, att städerna givetvis såsom stadsplanelagskommittén, vilken jämväl berört denna fråga, synes hava åsyftat, äro obetagna att, om de så skulle finna lämpligt, söka åvägbringa en särskild stadga för reglering av de mättningsförhållanden, som icke innefattas under mättningsförordningens bestämmelser.

I fråga om den dyrbarare finmätningens användning riktades vid 1919 års riksdag vissa anmärkningar mot den omfattning, i vilken denna mätning enligt lantmäterikommissionens då föreliggande förslag till mättningsförordning syntes vara avsedd att förekomma. Med beaktande härav hava bestämmelserna i detta avseende i det nu föreliggande förslaget undergått vissa förändringar. Förändringarna äro gjorda i 4 paragrafens andra moment. Huvudregeln att finmätning skall ske, när sakägarna samfällt äska sådan, är bibehållen. Men för det fall att enighet ej vinnes, äro reglerna nu modifierade. Enligt kommissionens förra förslag skulle i sådan händelse, så framt ej därom finnes särskilt stadgat, *förrättningsmannen* bestämma, huruvida och i vad mån finmätning skulle begagnas.

Nu hava olika regler givits för skilda fall. Vid förrättning, som av lantmätare verkställs enligt skiftesstadgan eller andra angående delning av jord å landet gällande författningar, må med undantag för område, för vilket finnes fastställd stadsplan, finmätning ej *mot bestridande* användas. I detta fall kan alltså en enskild sakägare genom bestridande hindra finmätningens användande och det fordras sålunda enhällighet för att sådan skall begagnas.

Vad åter beträffar sådan jorddelningsförrättning, som ovan nämnts, vilken sker inom stadsplanelagt område å landet, ävensom förrättning enligt 2, 5 eller 6 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad, har kom-

missionen bibehållit bestämmelserna i det ursprungliga förslaget, allenast med det tillägg, att lantmäteristyrelsen skall före ärendets avgörande lämna även byggnadsnämnden, där sådan finnes, tillfälle att yttra sig. I dessa fall skall sålunda finmätning äga rum, där sakägarna samfällt äska sådan. Äro däremot sakägarna icke ense, ankommer det på förrättningsmannen att bestämma, huruvida finmätning eller vanlig mätning skall ifrågakomma, och skall, i händelse missnöje anmäles mot förrättningsmannens beslut, ärendet underställas lantmäteristyrelsen, vars beslut kan överklagas hos Kungl. Maj:t.

I fråga om sådana mätningar, som omförmälas i andra stycket av 1 §, skall beslutanderätten angående mätningemetoden tillkomma den kommunala myndigheten.

De sålunda modifierade bestämmelserna synas utskottet kunna godtagas.

Under åberopande av det anförda och då utskottet icke heller i övrigt har något att erinra vare sig mot det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till mättningsförordning eller ovanberörda förslag till kungörelse med vissa föreskrifter angående mättningsväsendet inom rikets städer och sådana samhällen på landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, m. m. får utskottet hemställa,

A) att riksdagen må med avslag å de av herr Lamm m. fl. och av herr Lübeck m. fl. i ämnet väckta motionerna förklara sig icke hava något att erinra mot det vid förevarande proposition fogade förslaget till mättningsförordning eller det propositionen bifogade förslaget till kungörelse med vissa föreskrifter angående mättningsväsendet inom rikets städer och sådana samhällen på landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas m. m.

B) att den av herr Sjöblom väckta motion i vad den icke kan anses besvarad genom av utskottet här ovan anført ej må till någon riksdagens åtgärd för-
anleda.

2:o

Rese- och traktamentsförordning samt lantmäteritaxa.*Lantmäteritaxa.*

Huvudreglerna i det nu framställda förslaget till lantmäteritaxa kunna sammanfattas sålunda, att utöver löneförmåner samt resekostnads- och traktamentsersättning, som gäldas av statsmedel, lantmätare äger att för förrättning eller åtgärd, som han på grund av gällande instruktion eller annan författning är skyldig att utföra, bekomma gottgörelse av sakägare. Denna gottgörelse utgår antingen enligt taxa eller enligt överenskommelse, dock att densamma i vissa fall bestämmes av lantmäteristyrelsen. Gottgörelse enligt taxa är dels arvode för verkställt arbete och dels lösen för karta och handlingar. Arvode utgår antingen som detaljarvode, beräknat efter figurtal, längd-, ytmått eller dylikt, eller ock som dagarvode efter dagberäkning.

Beträffande detaljarvodet innehåller förslaget utförliga bestämmelser. Användandet av dagarvode är i vissa avseenden utvidgat i jämförelse med för närvarande. Dagarvodet är föreslaget till 12 kronor.

Den föreslagna höjningen av lantmäteritaxan beror på sätt i ärendet framhållits till stor del av de arbeten, som tillkomma på grund av den nya mätningförordningens föreskrifter. Utom andra nya bestämmelser däri, avsedda att giva mera stadga och noggrannhet i mätningförfarandet ävensom möjliggöra bestämd kontroll däröver, hava bestämmelserna om finmätning beräknats medföra ökat och mera kvalificerat arbete för den med praktiskt lantmäteriarbete sysselsatta lantmäteripersonalen. Ersättning för finmätning har också i berörda taxeförslag beräknats utgå med högre belopp än för vanlig mätning.

Lantmäterikommissionens i fjolårets proposition åberopade förslag till lantmäteritaxa beräknades medföra en ökning av gottgörelsen till lantmätare med 40 procent, varav 18.6 procent belöpte på arbeten, som tillkommo på grund av mätningförordningens bestämmelser, och 21.4 procent utgjorde verklig förbättring av den lantmätarna tillkommande ersättning. Lantmätarnas inkomst i form av gottgörelse för utfört arbete skulle sålunda enligt detsamma komma att ökas med i runt tal 20 procent eller samma procenttal, varmed dagarvodet höjts.

Av de i det nu omarbetade förslaget vidtagna ändringarna äro de flesta endast av redaktionell art. I ett par avseenden anser utskottet ändringarna böra närmare omförmälas.

Sålunda har en enhetlig tariff införts att tillämpas beträffande all kartkopiering, varjämte bestämmelse intagits om med 25 procent förhöjd

lösen för handritad kopia, därest av vissa angivna skäl verkligt hinder möter för fotomekanisk kopiering.

Beträffande de i taxan upptagna avgiftsbeloppen av olika slag äro dessa desamma som i fjolårets förslag med undantag för 49, 51, 52, 53 och 54 §§. Ändringarna i dessa paragrafer bero av det behov, som yppat sig; att i någon mån bereda lantmäternas större ersättning för de i dessa paragrafer omfördäda arbeten, dels på grund av de starkt ökade prisen å kartpapper och annat material och dels för att de måtte kunna utan egen förlust lämna de hos dem anställda biträdena, vilka utföra berörda arbeten, en av dyrtiden nödvändiggjord ökning i betalningen. Avgifterna i 49 § 1 mom. a), 50 § 1 mom. och 53 § hava sålunda höjts med 75 procent samt i 52 och 54 §§ med 50 procent. I 49 § 1 mom. b) hava avgifterna höjts med 75 procent i förhållande till de av lantmäteristyrelsen den 28 januari 1919 föreslagna, gent emot den nuvarande taxan med 13 procent nedsatta tarifferna. I förhållande till den nuvarande taxan innebära alltså avgifterna i 49 § 1 mom. b) en höjning med ungefär 52 procent. Departementschefen har framhållit, att dessa förhöjningar icke innebära ökad nettoinkomst för lantmäternas utan avse att i viss mån motväga sådana av deras tjänstutövning för dem uppkommande direkta förluster, vilka förorsakats av de under senaste tiden höjda materialpriserna och av ökade biträdesavlönningar. Någon ändring i förut gjord beräkning av distriktslantmäternas nettoinkomster enligt taxa har departementschefen därför icke ansett dessa jämkningar böra medföra.

I 69 § har i enlighet med lantmäterikommissionens påpekande införts, att taxan icke gäller syn enligt dikningslagen, och har i samband därmed 59 § jämkats.

Vad sålunda ifrågasatts ger ej utskottet anledning till någon invändning från utskottets sida.

Ej heller i övrigt har utskottet funnit skäl till erinran mot det vid förevarande proposition fogade förslag till lantmäteritaxa.

Rörande rese- och traktamentsförordningen har departementschefen biträdd och åberopat vad hans företrädare i fjolårets proposition anført utan annan ändring än att på sätt andra kammarens beslut då innebar resekostnadsersättning till tekniskt biträde och elev icke torde böra utgå av statsmedel. Förslaget innebär sålunda att staten, som för närvarande endast bestrider utgifterna för dagtraktamenten till den med praktisk lantmäteriverksamhet sysselsatta lantmäteripersonalen under tjänsteresor och förrättningar, jämväl ikläder sig resekostnaderna för på eget ansvar

Rese- och traktamentsförordning.

arbetande lantmätare och dennes tjänstemedhjälpare ävensom att dagtraktamente tillerkännes jämväl hos lantmätare efter lantmäteristyrelsens tillstånd anställd elev. Häremot har utskottet intet att erinra.

I sammanhang härmed vill utskottet understryka vad i fjolårets proposition jämväl framhölls, nämligen att åskilliga begränsningar i rätten till reseersättning böra stadgas liksom skett exempelvis beträffande liknande ersättningar till skogsstatens personal. I likhet med kostnaderna för dagtraktamenten till lantmätare torde kostnaderna för lantmätarnas resor böra bestridas från nionde huvudtitelns ordinarie anslag till rese- och traktamentspenningar. Den ifrågasatta anordningen har beräknats för statsverket medföra en ytterligare kostnad av 125,000 kronor, med vilken summa berörda anslag sålunda bör höjas. Utskottet kommer längre fram att göra hemställan härom.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må förklara sig icke hava något att erinra mot det vid förevarande proposition fogade förslaget till förordning angående den gottgörelse lantmätare äger uppbära av sakägare (lantmäteri-taxa).

3:o.

Lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteri-förrättningar.

Statsmedel utgå för närvarande till avlöning åt 300 med praktiskt lantmäteri sysselsatta personer, därav 110 distriktslantmätare, 40 extra lantmätare och 150 auskultanter. Av de sistnämnda åtnjuta 30 arvoden dels från medel å den ordinarie staten och dels från anslag å extra stat, under det att övriga 120 auskultanters arvoden i sin helhet gäldas av anslag å extra stat.

Det nu av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, vilket för övrigt i allo överensstämmer med fjolårets förslag, innebär uppförande av de 40 extra lantmätarna och 50 av auskultanterna såsom distriktslantmätare, varigenom dessa senares antal skulle ökas till 200. Övriga 100 auskultanter skulle förbliva extra tjänstemän under benämning extra lantmätare och i avlöningsavseende indelas i tre särskilda grupper.

För distriktslantmätare, stationerad i Stockholm, har av Kungl. Maj:t föreslagits 3,000 kronor i lön och 400 kronor i ortstillägg. För annan distriktslantmätare har föreslagits allenast en lön av 3,000 kronor.

Distriktslantmätare skulle dessutom åtnjuta tre ålderstillägg å 500 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 år. Med en beräknad nettoinkomst av taxa efter utfärdande av den nya lantmåteritaxan per år av 3,200 kronor skulle totalinkomsten uppgå till 6,200 kronor för distriktslantmätare, som icke åtnjöte särskilt ortstillägg, och slutinkomsten med inräknande av de tre ålderstilläggen belöpa sig till 7,700 kronor. Av extra lantmätarna skulle 30 erhålla ett arvode av 2,000 kronor, 35 ett arvode av 1,500 kronor och 35 ett arvode av 1,000 kronor.

I den av herr Norman väckta motionen föreslås, att distriktslantmätarnas antal icke måtte överstiga 180 och antalet extra lantmätare icke överstiga 120. Som motiv härför har åberopats en förlidet år av samma motionär väckt motion av i huvudsak enahanda innehåll som den förevarande. Däri anfördes, att Sveriges distriktslantmätares förening i ett år 1917 avgivet yttrande i frågan, under förmenande att åtminstone för den närmaste tiden en minskning i lantmätarnas arbeten vore att beräkna, ansett någon annan ökning av distriktslantmätarnas antal än en överflyttning av de 40 extra lantmätarna icke vore behövlig. Vidare har motionären under i övrigt av Kungl. Maj:t angiven förutsättning föreslagit begynnelseavlöningen för i Stockholm icke stationerad distriktslantmätare till 2,700 kronor ävensom att de extra lantmätarnas arvoden måtte bestämmas för 40 till 1,600, för 40 till 1,200 och för 40 till 800 kronor.

Vad första yrkandet beträffar synes visserligen vad i motionen åberopats giva visst stöd för att distriktslantmätarnas antal bestämdes till allenast 180. Utskottet är emellertid av den uppfattningen, att för ett nöjaktigt tillgodoseende av en bland jordägarna allmänt närd önskan att få lantmåteriförrättningarna utförda, icke såsom nu är fallet av distriktslantmätarens mer eller mindre kvalificerade medhjälpare utan av distriktslantmätaren själv, en icke obetydlig minskning av de nuvarande distrikten torde vara av behovet påkallad. Härtill komma de för närvarande relativt små befodringsutsikterna inom lantmåterikåren. Utskottet har heller icke funnit vad motionären i övrigt anført till förman för sitt förslag tillräckligt övertygande, för att utskottet därav skulle föranledas att tillstyrka ett frångående av Kungl. Maj:ts förslag beträffande antalet distriktslantmätare, vilket godkändes av andra kammaren vid fjolårets riksdag. Utskottet biträder alltså Kungl. Maj:ts förslag i nu avsedd del. Beträffande därefter förslaget om nedsättning av de av Kungl. Maj:t för ifrågavarande personal föreslagna löneförmånerna hava de skäl, som vid 1919 års riksdag åberopades för en sådan åtgärd nämligen att distriktslantmätare genom sammanlagda ersättningen av

staten och enligt taxa skulle erhålla inkomster, vilka med hänsyn till de för högre lantmäteritjänstemän ifrågasatta avlöningarna befarades kunna vålla svårigheter vid besättande av överlantmätarbefattningarna och de högre tjänsterna i lantmäteristyrelsen, enligt utskottets mening förfallit genom den utredning, som i förevarande avseende förebragts i statsrådsprotokollet. Utskottet kan därför icke biträda motionärens yrkande, utan ansluter sig till Kungl. Maj:ts förslag såväl i fråga om avlöningen åt distriktslantmätare som ock beträffande de extra lantmätarnas arvoden.

Till herr Normans förslag i övrigt återkommer utskottet under avdelningen »Lantmäteristyrelsen».

Det i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till stat för den lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar är av följande lydelse:

Lön	Arvode	Orts- tillägg	Summa kronör	T i t e l	Antal	Kronor	Summa kronor
3,000	—	400	3,400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	5	17,000	—
3,000	—	—	3,000	Annan distriktslantmätare.....	195	585,000	602,000
—	2,000	—	—	} Extra lantmätare	30	60,000	—
—	1,500	—	—		35	52,500	—
—	1,000	—	—		35	35,000	147,500
—	—	—	—	Ersättning för publik renovation, förslagsanslag	—	—	20,000
Summa					—	—	769,500

Ann. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Beträffande avlöningvillkoren har departementschefen lika med lantmäterikommissionen funnit ett tillägg påkallat därom, att ortstillägg skall följa samma bestämmelser som lönen. Därjämte har ansetts böra stadgas, att föreskriften, att med distriktslantmätartjänst icke må förenas tjänst å kommuns stat, icke må utgöra hinder för distriktslantmätare att med vederbörligt tillstånd innehava befattning som mättningsman i stad eller i samhälle på landet, där den för städerna gällande ordning för byggande skall iakttagas. Då andra ändringar i avlöningvillkoren icke syntas erforderliga, har någon särskild förklaring om övergång å ny lönestat icke ansetts behöva avgivas av den nuvarande personalen.

Mot vad anförts beträffande avlöningvillkoren har utskottet intet att erinra.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 1 av förevarande proposition gjorda framställning och med avslag å punkt 1 i herr Normans motion.

dels godkänna ovan intagna förslag till stat för den lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, att tillämpas från och med år 1921;

dels förklara, att för åtnjutande av de å denna stat för distriktslantmätare uppförda avlöningar skola gälla de villkor och bestämmelser, som föreskrivits beträffande avlöning till distriktslantmätare å nu gällande stat, dock med ovan tillstyrkta tillägg;

dels medgiva, att distriktslantmätare må för rätt till ålderstillägg enligt den nya staten tillgodoräknas tjänstetid såsom sådan, innan nämnda stat trätt i tillämpning;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 769,500 kronor till lantmäteripersonal, som sysselsättes med utförande av lantmäteriförrättningar, enligt följande uppställning:

avlöningar, <i>bestämt anslag</i>	kronor 749,500
ersättning för publik renovation, <i>förelagsanslag</i>	» 20,000

Summa kronor 769,500.

4:o.

Lantmäterikontoren i länen.

Mot att i ordinarie anslaget till lantmäterikontoren i länen liksom förlidet år beräknas ett belopp av 4,000 kronor för renovation av kartor för dessa lantmäterikontor har utskottet intet att erinra.

Underhåll av arkivalier och registratur å lantmäterikontoren i länen.

Vidare föreslår Kungl. Maj:ten liksom i fjolårets proposition beträffande de examinerade biträdena att, med uteslutande av de för närvarande i staten upptagna sex amanuensbefattningarna, såsom ordinarie tjänster upptagas 16 befattningar under benämning assistenter och med

Biträden å lantmäterikontoren i länen.

avlöning enligt första normalgraden med ortstillägg till vissa av dessa befattningar. Dessutom beräknas ett belopp av 16,000 kronor för anställande av extra assistenter, 37,000 kronor till extra biträden å lantmäterikontoren samt 6,000 kronor till vaktmästarbiträden. Detta gör sammanlagt 59,000 kronor, vilket belopp föreslås att uppföras å extra stat under benämningen »extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen, reservationsanslag». Slutligen ingår i förslaget inrättande av 30 ordinarie kvinnliga biträden, därav 25 i andra och 5 i första biträdesgraden. Dessa förslag biträdas av utskottet.

*Förstelant-
mätarna.*

Förstelantmätarna åtnjuta för närvarande en avlöning av 6,000 kronor, varav 4,000 kronor i lön och 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar, vartill kommer för förste lantmätaren i Stockholm 400 kronor och för vissa andra förstelantmätare 200 kronor i ortstillägg. Ifrågasvarande befattningshavare åtnjuta dessutom rätt till ett ålderstillägg å 500 kronor. Det föreliggande förslaget går nu liksom förlidet års förslag ut på förstelantmätarnas uppförande under förändrad benämning av överlantmätare till befattningshavare i tredje normalgraden med löneförmåner av 7,500 kronor, varav 5,000 kronor i lön och 2,500 kronor i tjänstgöringspenningar utom vad angår överlantmätaren i Kopparbergs län, beträffande vilken tjänstgöringspenningarna föreslagits till 2,900 kronor. Härtill kommer beträffande överlantmätaren i Stockholms län 600 kronor i ortstillägg och för vissa andra överlantmätare 300 kronor i sådant tillägg. Med överlantmätarbefattning skulle dessutom vara förenad rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter fem år. Vad sålunda föreslagits biträdes av utskottet.

I samband med denna lönereglering har föreslagits borttagande av den förstelantmätare nu tillkommande rätt till lösen för avskrifter och kopior. Allmänhetens avgifter i nu ifrågasvarande avseende skulle i stället erläggas till statsverket i form av stämpelavgift.

I den av herr Molin väckta motionen har bland annat framhållits, att statens uttagande av kostnaderna för avskrifter och kopior i form av stämpel lätt skulle kunna leda därtill, att vederbörande överlantmätare i stället komme att påfordra ersättning för verkställd utredning, varför motionären hemställt, att beslut måtte fattas därom, att överlantmätare icke äger av allmänheten uppbära någon som helst ersättning.

Utskottet anser visserligen lämpligt, att såsom i Kungl. Maj:ts förslag förutsatts överlantmätares rätt till lösen för avskrifter och kopior borttages i samband med löneregleringen ifråga. Å andra sidan skulle enligt utskottets mening ett åliggande för överlantmätarna att på sätt

motionären antytt i obegränsad omfattning utan rätt till någon som helst ersättning gå allmänheten till handa med utredningar och dylikt, lätt kunna för överlantmätaren medföra ett så väsentligt ökat arbete, att behov av anställande å lantmäterikontoren av ytterligare arbetskrafter kunde befaras göra sig gällande, om nämligen icke allmänhetens berättigade krav på en möjligast skyndsam behandling skulle behöva i viss mån åsidosättas. Utskottet kan därför icke biträda motionärens hemställan i nu ifrågakvarande del. Utskottet är emellertid förvissat, att Kungl. Maj:t skall hava sin uppmärksamhet fäst på att något missbruk i nu ifrågakvarande avseende icke förekommer.

Med avseende å överlantmätarens inspekterande verksamhet har departementschefen åberopat ett vid fjolårets riksdag reservationsvis framfört uttalande, vilket syntes departementschefen vila på en riktig åskådning och böra så vitt möjligt beaktas vid avfattande av ny lantmäteriinstruktion. Det åberopade uttalandet är av följande lydelse:

»Enligt gällande lantmäteriinstruktion tillkommer det visserligen vederbörande förstelantmätare att övervaka, att lantmäteritjänstemännen på föreskrivet sätt med noggrannhet och flit fullgöra sina åligganden, och förstelantmätaren kan av lantmäteristyrelsen förordnas att på ort och ställe verkställa undersökningar i detta hänseende.

Med hänsyn till lantmäteriinstruktionens uppenbarligen mycket vaga bestämmelser i fråga om förstelantmätarnas inspekterande verksamhet, och då det synes utskottet, som om man velat lägga inspektionen i alltför stor utsträckning i handen på vederbörande byråchefer inom lantmäteristyrelsen, har utskottet föranletts göra ett uttalande i ämnet. Hittills torde förstelantmätarna så gott som uteslutande hava ägnat sig åt arbetet inom respektive lantmäterikontor. Enligt utskottets uppfattning bör emellertid därjämte inspektion och kontroll beträffande det praktiska lantmäteriet inom länet ingå såsom ett led i överlantmätarnas verksamhet. På samma gång därigenom skulle vinnas den närmare kännedom om förhållandena uti ifrågakvarande avseende inom länet, varförutan det icke torde vara möjligt för överlantmätaren att med auktoritet upprätthålla den honom tillkommande chefsmyndigheten, torde ett sådant förfarande från överlantmätarens sida jämväl vara ägnat att i hög grad stärka sakägarnas tillit till lantmåteriförrättningarnas behöriga utförande. Utskottet vill ock uttala önskvärdheten av att i lantmäteriinstruktionen intagas bestämmelser, åsyftande att mer än hittills framhålla överlantmätarens skyldighet och befogenhet uti nu ifrågakvarande avseende. En sådan överlantmätarens inspekterande verksamhet utesluter visserligen icke behovet av tillsyn från lantmäteristyrelsens sida. Utskottet är emellertid i detta avseende av den uppfattningen, att, när sådan inspektion anses böra ske, den bör verkställas av ämbetsverkets chef och endast i händelse av förhinder för honom av därtill förordnad byråchef.»

Herr Molin har uti nu förevarande avseende i sin motion hemställt om sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag, att de synpunkter med avseende å lantmäteristyrelsens inspekterande verksamhet måtte vinna

beaktande, som angivits i en vid utskottets utlåtande nr 103 förlidet år rörande lantmäteriväsendet fogad reservation, vari sista delen av ovan återgivna uttalande formulerats sålunda:

— — — »En sådan överlantmätarens inspekterande verksamhet utesluter givetvis ingalunda behovet av tillsyn från lantmäteristyrelsens sida. Det ligger nämligen i sakens natur, att överlantmätarens inspektioner oftast måste inriktas på speciella fall, där särskild anledning till undersökning föreligger. Den tillsyn och inspektion, som måste anses erforderlig från lantmäteristyrelsens sida, bör däremot avse, förutom undersökning i sådana speciella fall rörande det tekniska utförandet av mätningar m. m., där särskild sakkunskap är av nöden, bland annat att utöva kontroll över att gällande bestämmelser efterlevas på ett över hela riket ensartat sätt, som överensstämmer med bestämmelsernas inneboende syfte. Lantmäteristyrelsen förskaffar sig därigenom även en närmare kännedom om lokala förhållanden och behov samt kan tillvarata och för hela lantmäteriet nyttiggöra uppslag och metoder, som må hava framkommit i olika landsändar. Då detta givetvis är av den största betydelse för styrelsens ledande verksamhet och lantmäteriets utveckling, får utskottet framhålla önskvärdenheten av, att i lantmäteriinstruktionen denna styrelsens inspekterande verksamhet mer än hittills betonas samt att därvid bestämmelser inryckas, som möjliggöra icke allenast för ämbetsverkets chef utan även för av denne därtill förordnad byråchef att företaga resor i inspektionsändamål.»

För egen del ansluter sig utskottet till departementschefens ovan intagna ståndpunkt i ämnet.

Till herr Molins motion i övrigt återkommer utskottet under avdelningen »Statsbidrag».

Det i statsrådsprotokollet framlagda förslaget till stat, vilket är lika med det förra året framställda, är av följande utseende:

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa kronor	T i t e l	Antal	Kronor	Summa kronor
5,000	2,500	600	8,100	Överlantmätaren i Stockholms län	1	8,100	
5,000	2,500	300	7,800	Överlantmätarna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	4	31,200	
5,000	2,900	—	7,900	Överlantmätaren i Kopparbergs län	1	7,900	
5,000	2,500	—	7,500	Annan överlantmätare	18	135,000	182,200
2,200	1,500	300	4,000	Assistenten i Stockholms län	1	4,000	
2,200	1,500	150	3,850	Assistenterna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	4	15,400	
2,200	1,500	—	3,700	Annan assistent	11	40,700	60,100
1,300	500	200	2,000	Kvinnligt biträde i Stockholms län	1	2,000	
1,300	500	100	1,900	Kvinnliga biträden i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län	4	7,600	
1,300	500	—	1,800	Annat kvinnligt biträde	20	36,000	
1,100	300	200	1,600	Kvinnligt biträde i Stockholms län	1	1,600	
1,100	300	100	1,500	Kvinnligt biträde i Västernorrlands län	1	1,500	
1,100	300	—	1,400	Annat kvinnligt biträde	3	4,200	52,900
—	—	—	—	Vikariatsersättning för uppehållande av överlantmätarbefattning	—	—	10,000
				Renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, <i>reservationsanslag</i>	—	—	4,000
				Summa kronor	—	—	309,200

Anm. 1. Överlantmätare åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

Anm. 2. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år.

Anm. 3. Kvinnligt biträde åtnjuter tre ålderstillägg å 200 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år, skolande av varje ålderstillägg 100 kronor utgåra lön och 100 kronor tjänstgöringspenningar.

Beträffande avlöningsvillkoren för ordinarie befattningshavare har i huvudsaklig överensstämmelse med vad lantmäterikommissionen föreslagit framlagts följande förslag:

*I fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, för-
ening av tjänster m. m.:*

att innehavare av ordinarie befattning å staten för lantmäterikontoren i länen skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 27 häft. (Nr 67.) 4

en möjligen inträdande förändrad organisation av lantmäteristaten eller särskilda delar därav eller eljest i allmänhet kan varda stadgad, eller därest viss personal tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att ordinarie befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:ts prövas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom förvaltningen med liknande arbetsuppgifter, i sådant hänseende även till annan ort, dock i sistnämnda fall mot ersättning för flyttningkostnad;

att med ordinarie befattning å lantmäterikontor icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning å lantmäterikontor ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, såframt ej, vad angår överlantmätare Kungl. Maj:ts och, vad angår innehavare av annan befattning, lantmäteristatens uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen å lantmäterikontoret, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att innehavare av ordinarie befattning å lantmäterikontor icke äger utföra lantmäteriförrättningar åt enskilda;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, där sådant utgår, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunnat styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller tagen i häkte, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för beredande av semester eller när förordnande av vikarie under tjänsteresa anses böra äga rum, manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning

å lantmäterikontor, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att emellertid, därest överlantmätare till följd av tjänsteresa eller under erhållen ledighet för handläggning av särskilda ärenden under allenast några få, högst sex dagar är hindrad att i övrigt sköta sin befattning, assistent skall vara pliktig att utan särskild ersättning fullgöra de till överlantmätarbefattningen hörande göromålen;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget, där sådant förekommer, utgå till månadens slut;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

i fråga om ålderstillägg:

att tidpunkten för i lönestaten medgiven förhöjning av avlöningen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad bestämmes att inträda,

första förhöjningen efter fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att därvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda förhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillräddas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd;

att befattningshavare må för åtnjutande av löneförhöjning tillgodoräknas den tid, han inom samma lönegrad innehaft annan ordinarie statstjänst, och överlantmätare tillika tjänstetid såsom förstelantmätare;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt å lantmäterikontor och antages till ordinarie biträde från nämnda tidpunkt, må för åtnjutande av löneförhöjning räknas till godo den tid, biträdet därförinnan haft stadigvarande sysselsättning av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet å lantmäterikontor;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av överlantmätare under en och en halv månad samt av assistenter och kvinnliga biträden under en månad;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdades, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare de föreskrifter i övrigt skola lända till efterrättelse, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 2 och 4 i förevarande proposition gjorda framställningar samt med avslag å punkterna 1 och 3 i herr Molins motion.

A) *dels* godkänna ovan intagna förslag till stat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas från och med år 1921, ävensom ovan intagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter ingången av år 1921 tillträder ordinarie befattning å lantmäterikontor, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förstelantmätare, som icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten samt underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de för honom i nu gällande stat upptagna avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra ett anslag av 309,200 kronor till lantmäterikontoren i länen, enligt följande uppställning:
 avlöningar, *bestämt anslag* 305,200 kronor
 renovation av kartor för lantmäterikontoren i länen, *reservationsanslag* 4,000 »

Summa 309,200 kronor;

B) å extra stat för år 1921 under nionde huvudtiteln anvisa till extra arbetskrafter å lantmäterikontoren i länen ett reservationsanslag av 59,000 kronor.

5:o.

Uteslutande av nuvarande anslaget till lantmäteristaten i orterna.

I anslutning till Kungl. Maj:ts under punkt 3 i förevarande proposition därom framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må, vid bifall till de här ovan framställda förslagen om uppförande i riksstaten av särskilda ordinarie anslag dels till lantmäteripersonal, som sysselsättes med lantmäteriförrättningar, och dels till lantmäterikontoren i länen, ur riksstaten utesluta det nuvarande ordinarie anslaget å 463,400 kronor till lantmäteristaten i orterna.

6:o.

Statsbidrag.

Först har såsom bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar föreslagits ett förslagsanslag av 50,000 kronor, i samband varmed det nuvarande anslaget till vissa av lantmätare företagna tjänsteresor skulle uteslutas ur riksstaten.

Detta förslag biträdades av utskottet.

I avseende å grunderna för bidrags utgående från anslaget föreligger den olikheten mot fjolårets förslag, att det däri intagna stadgandet, att av sakägare förvärvad ägolott ej finge överstiga viss angiven areal, icke ansetts böra tillämpas rörande vissa i statsrådsprotokollet angivna förrättningar i Kopparbergs län, liksom ej heller villkoret att sakägare skulle med intyg styrka, att honom åliggande kostnader måste

anses för honom betungande i förhållande till hans ekonomiska ställning. Viss tveksamhet torde visserligen kunna råda beträffande lämpligheten av att för ifrågavarande läns vidkommande förorda ett frångående av de enligt utskottets mening riktiga principer, som innefattas i ovanberörda villkor. Med hänsyn emellertid till, att, enligt departementschefens uttalande, ett sådant förfarande torde vara av viss betydelse för åstadkommande av mera ordnade fastighetsförhållanden i sagda län och torde kunna bidra till genomförande av de med statsmakternas beslut om upprättande av förslag till skifteslagsindelning åsyftade åtgärderna, vill utskottet icke motsätta sig förslaget ifråga.

Vidare föreslår Kungl. Maj:t nu liksom nästlidet år uppförande av ett ordinarie anslag å 150,000 kronor såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar. Rörande de villkor, som torde böra stadgas för utgående av bidrag från detta anslag, har lantmäterikommissionen föreslagit bland annat, att förrättningen skall hava avsett åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk, uppdelning i flera brukningsdelar, småbruk eller beredande av ökade odlingsmöjligheter. I motsats till vad kommissionen föreslagit beträffande ovannämnda anslag till jordavsöndringar och ägostyckningar, har kommissionen icke föreslagit villkor om viss maximiareal.

Kungl. Maj:t har liksom förra året i förstnämnda villkor uteslutit orden »åstadkommande av bättre indelning av jorden för rationellt jordbruk», ävensom intagit bestämmelse om maximiareal i överensstämmelse med vad skett beträffande anslaget till jordavsöndringar och ägostyckningar.

I det vid fjolårets proposition fogade statsrådsprotokollet uttalade nämligen dåvarande departementschefen, vars mening hans efterträdare i ämbetet förklarar sig dela, att, för att icke dylikt statsbidrag skulle utgå även i sådana fall, där detsamma icke vore av behovet påkallat eller föranleddes av något mer framträdande statsintresse, det vore nödvändigt, att anslagets användning bleve något snävare och i synnerhet mer bestämt begränsat, än de av kommissionen föreslagna villkoren innebure, helst bidraget skulle enligt förslaget kunna bestämmas ända till hälften av den lantmätare för förrättningen tillkommande ersättning enligt lantmäteritaxan.

Herr Molin har i sin motion hemställt om avfattning av ifrågavarande villkor i nu angivna delar i överensstämmelse med lantmäterikommissionens ovanberörda förslag och i vissa andra avseenden (i fråga om bidrag till förrättningar, som avsett främjande av reda i fastighetsväsendet och i fråga om förslagen bestämmelse om nymätning) i

anslutning till av lantmäteristyrelsen i ärendet avgivet förslag. Jämväl i sistberörda hänseenden har departementschefen av ovan angivna skäl ställt sig avvisande.

Utskottet delar för egen del departementschefens uppfattning och kan följaktligen ej biträda motionen i nu ifrågavarande del.

I samband med uppförandet av sistnämnda nya anslag i riksstaten har det nuvarande anslaget till skiften och avvitringar ansetts böra gälla endast avvitringar samt nedsättas från 100,000 kronor till 90,000 kronor. De nu från detta anslag utgående understöden till laga skiften, i Jukkasjärvi och Karesuando socknar ävensom till vissa andra skiften, enligt särskilda beslut av riksdagen, torde nämligen enligt departementschefens uppfattning böra framdeles utgå från det nya anslaget och enligt de för bidrag ur detsamma gällande regler, i den mån dessa äro för delägarna fördelaktigare än de nu för dylika bidrag meddelade särskilda bestämmelserna.

Vad som föreslagits i fråga om bidrag till utflyttningar och väg- anläggningar i samband med vissa lantmäteriförrättningar finner jämväl utskottet välbetänkt och har utskottet intet att erinra mot storleken av det härför beräknade anslaget.

Lantmäterikommissionen har i sitt år 1916 avgivna betänkande upptagit frågan om överflyttande å staten av kostnaderna för ersättning till gode män vid lantmäteriförrättningar. Härvid har kommissionen särskilt framhållit, att om det i det särskilda fallet vore fråga om en större förrättning saken givetvis för den enskilde ej hade någon större betydelse. Sedan emellertid numera det långt övervägande antalet förrättningar vore av jämförelsevis obetydlig omfattning, verkade ersättningen till gode männen ofta betungande. Då vidare de förrättningar, vid vilka biträde av gode män i största utsträckning förekomme, vore laga skiften och hemmansklyvning, vilka vore av särskild betydelse för främjande av jordbruket och odlingsarbetet, torde enligt kommissionens mening goda skäl tala för att statsverket för framtiden övertog ersättningen åt gode män. Kommissionen har ock föreslagit att för ändamålet ordinarie anslaget till rese- och traktamentspenningar under nionde huvudtiteln måtte höjas med 200,000 kronor.

Herr Molin har upptagit detta lantmäterikommissionens förslag och hemställt, att riksdagen måtte besluta i överensstämmelse härmed.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet vid fjolårets proposition uttalade dåvarande departementschefen, att, då genom bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om höjd avlöning till lantmäteripersonalen, resekostnadsersättning åt densamma och särskilda statsbidrag i olika

avseenden m. fl. åtgärder, staten skulle åtaga sig en väsentligt ökad del av lantmäterikostnaderna, han icke ansåg sig böra biträda förslaget, att staten därutöver även skulle övertaga kostnaderna för gode män. Dessa kostnader förekomme för övrigt huvudsakligen vid förrättningar, där föremålet vore av jämförelsevis större värde. Vad lantmäterikommissionen anfört om, att i enstaka fall gode män måste anlitas ifrån avlägset belägna orter, torde enligt departementschefens uppfattning icke böra tillmätas någon större betydelse på frågans avgörande. Den sålunda intagna ståndpunkten har nuvarande departementschefen funnit böra vidhållas.

För egen del håller utskottet före, att skäl tala för, att staten i någon vidare mån, än som nu av Kungl. Maj:ts föreslagits och av utskottet tillstyrkts, bidrager till nedbringande av särskilt de mindre bemedlade sakägarnas kostnader för lantmäteriförrättningar. Däremot är utskottet icke övertygat, att detta mål vinnes genom lämnande av statsbidrag till täckande av ersättningen till gode män vid sådana förrättningar på sätt motionären föreslagit utan någon begränsning med hänsyn till fastighetsägarens verkliga behov. Tvärtom har det syntts utskottet, som skulle ett realiserande av detta förslag kunna föranleda, att staten i vissa fall nödgades utbetala bidrag, där sådant med hänsyn till sakägarens ekonomiska ställning icke gärna kunde anses av behovet påkallat.

Vid angivna förhållande håller utskottet före, att det spörsmålet fortast möjligt bör utredas, huruvida mindre bemedlade eller obemedlade sakägare lämpligen kunna beredas några ytterligare lättnader i de av lantmäteriförrättningar förorsakade kostnaderna utöver dem som redan nu kunna erhållas eller här ovan tillstyrkts, ävensom rörande de villkor, under vilka detta bör ske.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

A) med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 5, 6, 7 och 8 i förevarande proposition gjorda framställningar samt med avslag å den av herr Molin väckta motionen, i vad den rör villkoren för statsbidrag till jorddelningsförrättningar,

1) å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till jordavsöndringar och ägostyckningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse

med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 50,000 kronor;

2) å ordinarie stat under nionde huvudtiteln uppföra såsom bidrag till skiften och hemmansklyvningar, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, ett förslagsanslag av 150,000 kronor;

3) besluta, att det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till skiften och avvitringar skall från och med år 1921 benämnas allenast »avvitringar», ävensom minska detta anslag från 100,000 kronor med 10,000 kronor till 90,000 kronor;

4) upptaga det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till utflyttningshjälp efter skiften under förändrad benämning »bidrag till utflyttnings- och väganläggningkostnader i sammanhang med skiften och hemmansklyvningar», att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för jordbruksdepartementet förordade grunder, samt öka detta anslag från 50,000 kronor med 50,000 kronor till 100,000 kronor;

B) i anledning av den av herr Molin väckta motionen, i vad densamma rör statens bidrag till kostnaderna för ersättning till gode män vid lantmåteriförrättningar i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning huruvida mindre bemedlade eller obemedlade sakägare lämpligen kunna beredas några ytterligare lättnader i de av lantmåteriförrättningar förorsakade kostnaderna utöver dem, som redan nu kunna erhållas eller här ovan föreslagits, ävensom rörande de villkor, under vilka detta bör ske, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

7:o.

Lantmåteristyrelsen.

Enligt den år 1908 antagna organisationen arbetar lantmåteristyrelsen för närvarande på två byråer, lantmåteribyran och administrativa byran.

Den ordinarie byråpersonalen på vardera byran utgöres av en tredjegrads tjänsteman i egenskap av byråchef och en förstagrads tjänsteman, som benämnes byråingenjör.

Alltsedan år 1909, då arbetet med jordregistrets uppläggande började, har för styrelsens andel i samma arbeten funnits en särskild avdelning inom styrelsen, bestående av föredragande med biträden. Under de sista åren hava å denna avdelning tjänstgjort en och tidvis två föredragande samt tre å fyra biträden. Kostnaderna härför hava bestritts av det till uppläggande av ett jordregister för rikets landsbygd under andra huvudtiteln anvisade anslag å extra stat.

Dessutom har riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t för vartdera av åren 1918 och 1919 å extra stat såsom förslagsanslag, högst, anvisat dels för anställande under samma år hos lantmäteristyrelsen av en tjänsteman, benämnd byrådirektör, 6,600 kronor, varav 2,000 kronor skola anses motsvara tjänstgöringspenningar, dels ock till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning hos nämnda styrelse, utöver härtill i styrelsens stat upptaget anslag, 11,700 kronor, eller tillhopa 18,300 kronor.

Det av Kungl. Maj:t nu framställda förslaget, vilket endast skiljer sig från det förlidet år framlagda däri att i staten upptagits ett särskilt anslag å 5,000 kronor till bestridande av kostnader vid inspektioner, innebär först uppförande till komplettering av personalen å de nuvarande två byråerna, i förslaget benämnda administrativa byrån och utredningsbyrån, av två byrådirektörer i andra normalgraden med 3,600 kronor i lön, 1,800 kronor i tjänstgöringspenningar och 400 kronor i ortstillägg; däremot skulle byråingenjören å utredningsbyrån överflyttas till den ena av nedan angivna två byråer, vilka föreslås nyinrättade. Av dessa skulle den ena benämnas landsbyrån. Dit skulle förläggas icke blott styrelsens befattning med vanlig mätning och jorddelningsverksamheten i övrigt, såsom tillsyn över skiftesläggning och gradering o. s. v., utan även de på lantmäteristyrelsen beroende åtgärder i fråga om de ovan föreslagna statsbidragen. Vidare skulle till samma byrå förläggas styrelsens befattning med jordregistret. Jämväl sedan detta register blivit fullbordat, torde nämligen enligt vad utredningen ger vid handen styrelsen få åtskilligt arbete med tillsynen över registrets förande. Den andra byrån, som föreslagits benämnas stadsbyrån, skulle utöva ledning av och tillsyn över mätningsväsendet i städer och stadsliknande samhällen, övervaka finmätning i allmänhet samt vidtaga alla på styrelsen ankommande åtgärder, som sammanhånga särskilt med fastighetsbildningslagen.

Personalen å vardera av dessa byråer har föreslagits att utgöras av en byråchef, en byrådirektör och en byråingenjör. Av byrådirektörsbefattningarna har den å stadsbyrån ansetts böra med hänsyn till de särskilda kvalifikationer, som måste ställas på denne befattningsha-

vare, uppföras i kvalificerad andra grad, d. v. s. med löneförmåner av 6,800 kronor, varav 4,200 kronor i lön, 2,000 kronor i tjänstgöringspenningar och 600 kronor i ortstillägg.

Dessutom föreslås uppförande av ett biträde åt arkivarien, benämnd arkivbiträde, med 2,800 kronors begynnelseavlöning jämte tre ålderstillägg å 300 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år. Dessa avlöningsförmåner motsvara vad som nu utgår till underinspektörerna vid fartygsinspektionen. Registratorsgöromålen hava hittills varit förenade med arkivariebefattningen. För handhavande av dessa göromål, vilka enligt vad i statsrådsprotokollet anförts i alltför hög grad tagit arkivariens tid i anspråk, föreslås nu inrättande av en särskild befattning i första normalgraden. De ordinarie kvinnliga biträdenas antal är för närvarande tre, varav ett i andra och två i första biträdesgraden. Nu föreslås uppförande av ytterligare två sådana biträden i andra graden.

Slutligen har föreslagits, att såsom en konsekvens av den föreslagna ökningen av såväl lantmäteristyrelsens personal som lantmäteripersonalen i orterna åt ämbetsverkets chef, vilken i den nuvarande staten upptages som överdirektör, gives generaldirektörs ställning och avlöning.

I den av herr Norman väckta motionen har föreslagits uteslutande ur det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till stat för lantmäteristyrelsen av en byråchef och en byrådirektör.

Stadsplanelagskommittén har såsom departementschefen jämväl erinrat, oaktat densamma tillstyrkt en så stark inskränkning av lantmäteristyrelsens tillsyn över städernas mätningväsende, att styrelsens befattning med dessa ärenden faktiskt skulle bliva helt ringa, likväl ansett en byrå böra upprättas för handläggande av finmätningssärenden och vissa andra ärenden. I betraktande härav och med hänsyn till den av utskottet förordade omfattningen av styrelsens tillsyn över stadsmätningar finner utskottet icke anledning frångå det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget med avseende å personalens antal och kan följaktligen ej biträda motionärens förslag i nu ifrågavarande del.

Rörande den till kostnader för inspektion beräknade anslagsposten synes denna utskottet högt tilltagen i betraktande av den ställning utskottet i det föregående intagit till sättet för inspektionens utförande. Utskottet har emellertid icke velat motsätta sig att anslaget upptages till förslaget belopp. Utskottet har ej heller i övrigt funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag.

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till stat för lantmäteristyrelsen är av följande lydelse:

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa kronor	T i t e l	Antal	Kronor	Summa kronor
7,000	3,000	1,000	11,000	Generaldirektör.....	1	11,000	
5,000	2,500	600	8,100	Byråchef.....	4	32,400	
4,200	2,000	600	6,800	Byrådirektör å stadsbyrån	1	6,800	
3,600	1,800	400	5,800	Byrådirektör	3	17,400	
3,600	1,800	400	5,800	Lantmåterifiskal	1	5,800	
3,600	1,800	400	5,800	Arkivarie	1	5,800	
2,200	1,500	300	4,000	Byråingenjör	3	12,000	
2,200	1,500	300	4,000	Registrator.....	1	4,000	
1,600	900	300	2,800	Arkivbiträde	1	2,800	
1,300	500	200	2,000	Kvinnligt biträde	3	6,000	
1,100	300	200	1,600	Kvinnligt biträde	2	3,200	
1,100	650	150	1,900	Förste vaktmästare	1	1,900	
900	550	150	1,600	Vaktmästare	2	3,200	112,300
—	—	—	—	Till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning			37,500
—	—	—	—	Till bestridande av kostnader vid inspektioner			5,000
Summa kronor							154,800

Anm. 1. Byråchef ävensom byrådirektör å stadsbyrån åtnjuta ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

Anm. 2. Annan byrådirektör, lantmåterifiskal och arkivarie åtnjuta två ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5 och 10 år.

Anm. 3. Byråingenjör och registrator åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

Anm. 4. Arkivbiträde åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 300 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

Anm. 5. Kvinnligt biträde åtnjuter tre ålderstillägg å 200 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år, skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lönen och 100 kronor tjänstgöringspenningarna.

Anm. 6. Förste vaktmästare och vaktmästare åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 100 kronor efter resp. 3, 6 och 9 år.

Anm. 7. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas förste vaktmästaren eller vaktmästaren, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året. Därest befattningshavare, som nys nämnts, åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall befattningshavaren själv bekosta armatur och lampor. — I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efter rättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Svensk författningssamling 1918 nr 836).

För åtnjutande av de å denna stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar har föreslagits följande villkor och bestämmelser.

I fråga om ändrad tjänstgöringsskyldighet, förflyttning till annan tjänst, förening av tjänster m. m.:

att innehavare av ordinarie befattning å staten för lantmäteristyrelsen skall, därest vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden vid en möjligen inträdande förändrad organisation av ämbetsverket eller särskilda delar därav eller eljest i allmänhet kan varda stadgad eller därest viss personal tillhörande göromål överflyttas till annan institution, vara pliktig att, med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de göromål, som honom anförtros, eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra inom den institution, till vilken göromålen överlämnas;

att ordinarie befattningshavare vidare skall, likaledes med bibehållande av den tjänstegrad och den avlöning han innehar, vara pliktig att, när helst så av Kungl. Maj:t provas lämpligt, låta sig förflyttas till annan befattning inom förvaltningen med liknande arbetsuppgifter;

att med ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må, såframt ej, vad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, vad angår innehavare av annan befattning, lantmäteristyrelsen uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att innehavare av ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen icke äger, byråchef, byrådirektör, lantmåterifiskal och arkivarie utan Kungl. Maj:ts och annan tjänsteman utan styrelsens efter särskild prövning i varje fall lämnade tillstånd utföra lantmåteriförrättningar i orterna;

att tjänsteman i första lönegraden är skyldig att tjänstgöra uti den särskilda befattning inom graden, där lantmåteristyrelsen, till befordrande av arbetets oavbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

i fråga om avlöningsförmånens uppbärande m. m.:

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningshavare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som av sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men att den, som eljest undfår ledighet, såsom för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag, eller i behörig ordning avstånges från tjänstgöring eller av annan anledning är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå

så mycket av lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till befattningshavare för tid, varunder han avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshavare varder avstängd från tjänstgöring eller tagen i häkte, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej prövas skäligt låta honom uppbära något därav;

att byrådirektör skall vara skyldig att, när byråchef åtnjuter semester eller är stadd på tjänsteresa, utan särskild ersättning förvalta närmast högre tjänst jämte sin egen;

att, när det eljest erfordras för beredande av semester eller när förordnande av vikarie under tjänsteresa anses böra äga rum, ävensom vid sjukdomsförfall, manlig befattningshavare av lägre grad skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i lantmäteristyrelsen, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande han därvid att, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest däremot svarande belopp;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledigande eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget utgå till månadens slut;

att den, som tillträder den nya avlöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

i fråga om ålderstillägg:

att tidpunkten för i lönestaten medgiven förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad bestämmes att inträda,

för första förhöjningen efter, vad angår förste vaktmästaren och vaktmästare, tre år men beträffande annan befattningshavare fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att därvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare tre respektive fem år på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare tre respektive fem år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av oförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillrädas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänståldern blivit uppnådd;

att befattningshavare må för löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräknas den tid, han inom samma lönegrad innehaft annan ordinarie statstjänst;

att kvinnligt biträde, som vid den nya statens ikraftträdande är anställt hos lantmäteristyrelsen och antages till ordinarie biträde hos styrelsen från nämnda tid-

punkt, må för åtnjutande av löneförhöjning räknas till godo den tid, hon omedelbart därförinnan mot fast arvode utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet hos ämbetsverket;

att likväl löntagare, som, då stadgad tid för erhållande av löneförhöjning intjänats, redan uppnått den levnadsålder, vid vilken han enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är skyldig att avgå från tjänsten, icke må tillträda samma förhöjning;

i fråga om semester, skyldighet att avgå från tjänsten och pensionsrätt:

att semester årligen må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjutas av generaldirektören, byråchefer, byrådirektör, lantmäterifiskal och arkivarie under en och en halv månad, av byråingenjör, registrator, arkivbiträde och kvinnligt biträde under en månad samt av vaktmästare under femton dagar;

att befattningshavare, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att å tid av året, som av generaldirektören bestämmes, begagna sig av semester;

att i fråga om skyldighet att avgå från tjänsten ävensom i fråga om rätt till pension skall gälla vad i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension är vid tiden för den nya statens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgat;

i fråga om särskilda föreskrifter för kvinnliga befattningshavare:

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare de föreskrifter i övrigt skola lända till efterrättelse, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser att gälla för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkt 9 i förevarande proposition gjorda framställning samt med avslag å punkt 2 i den av herr Norman m. fl. väckta motionen

dels godkänna ovan intagna förslag till stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1921, ävensom ovan intagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar;

dels förklara,

att envar, som med eller efter den 1 januari 1921 tillträder ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i nämnda styrelse, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till den nya avlöningsstaten och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kan därtill förbindas, skall varda bibehållen vid de honom enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock höja ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen från 73,000 kronor med 81,800 kronor till 154,800 kronor.

8:o.

Nionde huvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg samt rese- och traktamentspenningar.

I statsrådsprotokollet har framhållits, att ovan behandlade förslag påverkade jämväl andra anslag å riksstaten än dem, som rörde lantmäteriväsendet, nämligen dels förslagsanslaget till ålderstillägg och dels förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar.

Förstnämnda anslag är i riksstaten för år 1919 upptaget till ett belopp av 140,000 kronor. Det har nu ansetts böra höjas med 110,000 kronor till 250,000 kronor. Häremot har utskottet intet att erinra.

Anslaget till rese- och traktamentspenningar är nu upptaget i riksstaten med 710,000 kronor. Utskottet har ovan tillstyrkt höjning däri med 125,000 kronor för statens övertagande av ersättning för resekostnaderna till lantmätare. Med hänsyn emellertid till vad i statsrådsprotokollet framhållits rörande de stegrade utgifterna från detta anslag torde höjningen i detsamma icke böra göras mindre än 290,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts under punkterna 10 och 11 i förevarande proposition gjorda framställningar

dels höja nionde huvudtitelns ordinarie förslagsanslag till ålderstillägg från 140,000 kronor med 110,000 kronor till 250,000 kronor;

dels ock höja samma huvudtitels ordinarie förslagsanslag till rese- och traktamentspenningar från 710,000 kronor med 290,000 kronor till 1,000,000 kronor.

Stockholm den 11 maj 1920.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: Herrar greve Hamilton, Ericsson Aaby, Norin, Träff, Elisson, Ingeström, greve Wachtmeister, Öberg, Olsson i Broberg, Johansson i Uppmälby, Sävström, Pettersson Olaus, Berge, Flognfält, Ericsson i Arboga och Anderson i Knapasjö.

Reservation

av herrar *Träff*, *Sävström* och *Ericsson* i Arboga som anført:

»På grund av det nära sambandet mellan å ena sidan stadsmätningar av olika slag och å den andra sidan stadsplaneväsendet bör det enligt vår åsikt tillkomma byggnadsstyrelsen och ej lantmäteristyrelsen att utöva uppsikt över städernas mätningväsende.

Till följd härav anse vi att den å lantmäteristyrelsens stat i propositionen föreslagna s. k. stadsbyrån bör ur staten utgå, ävensom att den i samma proposition föreslagna mätningförrordningen endast bör avse förrättning, som av lantmätare verkställes enligt skiftesstadgan eller *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 27 häft. (Nr 67.)* 6

andra angående delning av jord å landsbygden gällande författningar ävensom vid förrättning, som företages på grund av 6 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad.

I stället synes en utredning böra vidtagas — vilken utredning torde böra uppdragas åt personer, som äga särskild sakkunskap i fråga om städernas stadsplaneväsen, mätningsteknik och allmänna förvaltning för åstadkommande av en efter städernas behov lämpad mätningsstadga.

I händelse av bifall härtill förutsattes att för nödig tillsyn över mätningstväsendet i städerna kommer att inrättas något särskilt tillsynsorgan inom byggnadsstyrelsen, varom givetvis Kungl. Maj:t i så fall skulle komma att framställa förslag i samband med det vidare ordnandet av mätningstväsendet i rikets städer och stadsliknande samhällen.

Med godkännande av vad utskottet i övrigt hemställt föreslår vi,

I) att riksdagen må, med bifall till de av herr Lamm m. fl. och av herr Lübeck m. fl. väckta motionerna, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla,

dels att tillsynen å städernas och de stadsliknande samhällenas mätningstväsande måtte ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med stadsplanelagskommitténs förslag upptaget i de kungörelseförslag, som finnes bifogad denna reservation;

dels att den mätningstförrättning, vartill förslag åtföljer propositionen, måtte utfärdas att lända till efterrättelse endast vid förrättning, som av lantmätare verkställes enligt skiftesstadgan eller andra angående delning av jord å landsbygden gällande författningar, ävensom vid förrättning som företages på grund av 6 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad;

dels ock att utredning måtte genom personer, som äga särskild sakkunskap i fråga om städernas stadsplaneväsen, mätningsteknik och allmänna förvaltning, anordnas för åstadkommande av en efter städernas behov lämpad mätningsstadga.

II) att riksdagen må,

dels godkänna följande stat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas från och med 1921, ävensom de i detta utskottsutlåtande å sid. 37—39 intagna villkor och bestämmelser för åtnjutande av å samma stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar:

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts- ¹ tillägg	Summa kronor	T i t e l	Antal	Kronor	Summa kronor
7,000	3,000	1,000	11,000	Generaldirektör	1	11,000	
5,000	2,500	600	8,100	Byråchef	3	24,300	
3,600	1,800	400	5,800	Byrådirektör	3	17,400	
3,600	1,800	400	5,800	Lantmäterifiskal	1	5,800	
3,600	1,800	400	5,800	Arkivarie	1	5,800	
2,200	1,500	300	4,000	Byråingenjör	2	8,000	
2,200	1,500	300	4,000	Registrator	1	4,000	
1,600	900	300	2,800	Arkivbiträde.....	1	2,800	
1,300	500	200	2,000	Kvinnligt biträde	3	6,000	
1,100	300	200	1,600	Kvinnligt biträde	2	3,200	
1,100	650	150	1,900	Förste vaktmästare	1	1,900	
900	550	150	1,600	Vaktmästare	2	3,200	93,400
—	—	—	—	Till extra tjänstemän och biträden samt vikariatsersättning			37,500
—	—	—	—	Till bestridande av kostnader vid inspektioner			5,000
				Summa			135,900

Ann. 1. Byråchef åtnjuter ett ålderstillägg till lönen å 600 kronor efter 5 år.

Ann. 2. Byrådirektör, lantmäterifiskal och arkivarie åtnjuta två ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5 och 10 år.

Ann. 3. Byråingenjör och registrator åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

Ann. 4. Arkivbiträde åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 300 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

Ann. 5. Kvinnligt biträde åtnjuter tre ålderstillägg å 200 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år, skolande av varje ålderstillägg 100 kronor tillhöra lönen och 100 kronor tjänstgöringspenningarna.

Ann. 6. Förste vaktmästare och vaktmästare åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 100 kronor efter resp. 3, 6 och 9 år.

Ann. 7. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas förste vaktmästaren eller vaktmästaren, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor för år samt för lyse 25 kronor om året. Därest befattningshavare, som nyss nämnts, åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall befattningshavaren själv bekosta armatur och lampor. — I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar landa till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Svensk författningssamling 1918 nr 836).

dels förklara, att envar, som med eller efter den 1 januari 1921 tillträder ordinarie befattning i lantmäteristyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig ovanberörda villkor och bestämmelser; samt

att förutvarande innehavare av ordinarie befattning i nämnda styrelse, vilken icke före viss av Kungl. Maj:t bestämd dag anmäler, att han vill övergå till nya avlöningsstaten och underkasta sig de för avlöningens åtnjutande stadgade villkor och bestämmelser, och som icke lagligen därtill kan förbindas, skall varda bibehållen vid de honom enligt dittills gällande avlöningsstat tillkommande avlöningsförmåner ävensom, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit honom;

dels ock höja ordinarie anslaget till lantmäteristyrelsen från 73,000 kronor med 62,900 kronor till 135,900 kronor.»

samt av herr *Norin*.

Bilaga.

Förslag

till

Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse med vissa föreskrifter angående mätningstväsendet inom rikets städer;

given Stockholms slott den 1920.

VI GUSTAF etc. göra vederligt, att VI, efter vederbörandes hörande, funnit gott förordna som följer:

1 §.

1 mom. Tillsynen å stads mätningstväsena utövas av byggnadsnämnden.

2 mom. I fråga om förrättningar, som omförmälas i 6 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad, åligger det lantmäteristyrelsen att hava överinseende över tillämpningen av samma lag.

2 §.

Beträffande förrättningar, som omförmälas i 6 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad, tillkommer det lantmäteristyrelsen

att utfärda allmänna anvisningar med därtill hörande modeller och formulär samt på begäran meddela råd och upplysningar;

att från vederbörande infordra kartor och handlingar till förrättning, som här avses;

att, där sålunda infordrade kartor och handlingar därtill föranleda samt det finnes nödigt, låta verkställa erforderlig undersökning å ort och ställe, samt

att, om anledning till anmärkning förekommer, vidtaga de åtgärder, som för vinnande av rättelse erfordras.

3 §.

Byggnadsnämnd åligger att till lantmäteristyrelsen insända uppgift å i staden anställd mättningsman, och skall hos lantmäteristyrelsen föras förteckning över mättningsmännen.

4 §.

Beträffande förrättningar, varom förmäles i 6 kap. av lagen om fastighetsbildning i stad, skall, där de verkställas av mättningsman i stad, i tillämpliga delar gälla vad i 48 § 1 mom. och 50 § 1 mom. i instruktionen för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare finnes stadgat i fråga om redovisning.

5 §.

Där ej Konungen på särskild framställning annorlunda förordnar, skola kartor och handlingar rörande stadsplan, tomtindelning, tomtmätning, avstyckning och arealavmätning så ock kartor och handlingar rörande andra mättningsförrättningar, som angå ägogränser, på stadens bekostnad under byggnadsnämndens vård förvaras i brandfri lokal.

Saknas tillgång till brandfri lokal, åligger det byggnadsnämnden att till lantmäterikontoret i länet överlämna kopior och avskrifter av kartor och handlingar, som nu sagts; dock att denna bestämmelse icke gäller:

a) karta eller handling, varav exemplar å lantmäterikontoret finnes eller till följd av meddelade bestämmelser skall av förrättningsmannen dit redovisas;

b) tomtkarta, som upprättats före den 1 januari 1918; och

c) stadsplanekarta med beskrivning, där styrkt avritning av kartan jämte styrkt avskrift av beskrivningen efter vad i 11 § mom. 3 av byggnadsstadgan för rikets städer sägs skall förvaras i civildepartementet.

6 §.

Vad i 1—5 §§ stadgas om stad skall äga motsvarande tillämpning i avseende å samhälle å landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1920, då kungörelsen den 16 augusti 1918 med vissa föreskrifter angående mättningsväsendet inom rikets städer och sådana samhällen å landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, med däri genom kungörelsen den 29 november 1918 företagna ändringar upphör att gälla.

Det alla, som etc.

Bilaga 1.

Förslag

till

förordning angående sättet för utförande av vissa mättningsarbeten m. m.
(mättningsförordning).

1 Kap.

Inledande bestämmelser.

1 §.

Denna förordning skall lända till efterrättelse vid förrättning, som av lantmätare verkställes enligt skiftesstadgan eller andra angående delning av jord å landet gällande författningar, så ock vid förrättning, som företages på grund av 2, 5 eller 6 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad.

Förordningens omfattning.

Förordningen skall jämväl lända till efterrättelse i avseende å sådant mättningsarbete, som i stad eller samhälle på landsbygden, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, äger rum på grund av beslut av stadsfullmäktige eller motsvarande kommunala myndighet och som är av grundläggande art för mättningsväsendet därstädes.

2 §.

Vid arbeten, som i denna förordning avses, skall längdmått angivas i meter samt ytmått i hektar eller kvadratmeter. Angående indelning av dessa mått är stadgat i gällande förordning om mått och vikt.

Mått: deras indelning och beteckning.

Vinkelmått skall med nedan omförmälda undantag angivas i nygrader och indelas sålunda, att en rät vinkel utgör 100 nygrader, en nygrad 100 nyminuter samt en nyminut 100 nysekunder (centesimaldelning). Dessa vinkelmått betecknas på följande sätt: en nygrad 1°, en nyminut 0°.01 eller 1' och en nysekund 0°.0001 eller 1''.

Där med hänsyn till förut verkställda arbeten eller särskilda förhållanden användning av nu angiven indelning skulle medföra olägenheter, vare tillåtet använda äldre indelning (sexagesimaldelning). Enligt denna delas en rät vinkel i 90 grader (90°), en grad i 60 minuter (60') och en minut i 60 sekunder (60'').

2 Kap.

Om planmätning.

Avd. A. Allmänna grunder.

3 §.

Huvudgrunder och planmättningsmetoder.

Planmätning skall hänföras till horisontalplan. Med hänsyn till noggrannheten skall dylik mätning, enligt vad i denna förordning närmare sägs, utföras antingen såsom *finmätning* eller *vanlig mätning*.

Planmätning sker i allmänhet på det sätt, att först bestämmas vissa med hänsyn till mätningens ändamål erforderliga huvudpunkter och huvudlinjer, *stommätning*, och att därefter verkställes inmätning av detaljerna, *detalj mätning*.

Numerisk kallas sådan mätning (finmätning eller vanlig mätning, stommätning eller detaljmätning), vid vilken längder och vinklar erhållas i siffror på sådant sätt, att karta enligt dessa sedermera kan upprättas.

Grafisk kallas sådan mätning (finmätning eller vanlig mätning, stommätning eller detaljmätning), vid vilken längder och vinklar vid mätningstillfället helt eller delvis direkt avbildas å karta.

4 §.

Användning av finmätning och vanlig mätning.

1. Finmätning bör äga rum, då mätningens ändamål sådant kräver, och företrädesvis användas i fråga om mark med högre värde såsom i stad eller annan ort med större sammanträngd befolkning eller där större byggnadsverksamhet är att förvänta, så ock eljest då särskilda förhållanden påkalla sådan mätning.

2. Vid förrättning, som av lantmätare verkställes enligt skiftesstadgan eller andra angående delning av jord å landet gällande författningar, må med undantag för område, för vilket finnes fastställd stadsplan, finmätning ej mot bestridande användas.

Avser sådan förrättning område å landet, för vilket finnes fastställd stadsplan, eller är fråga om förrättning enligt 2, 5 eller 6 kap. i lagen om fastighetsbildning i stad, skall finmätning äga rum, där sakägarna samfällt äska sådan. I övrigt bestämme vid nu nämnda förrättningar förrättningsmannen, huruvida och i vad mån finmätning eller vanlig mätning skall ifrågakomma. Anmäles missnöje med förrättningsmannens beslut, skall denne ofördröjligen underställa frågan lantmäteristyrelsens prövning. Ej må styrelsen avgöra frågan, med mindre vederbörande sakägare ävensom byggnadsnämnd, där sådan finnes, lämnats tillfälle att däri yttra sig.

I fall, som i 1 § andra stycket avses, ankommer det på stadsfullmäktige eller motsvarande kommunala myndighet att bestämma, om och i vad mån finmätning eller vanlig mätning skall ifrågakomma.

Avd. B. Finmätning.

Stommätning.

5 §.

Sätt för stommätningens utförande.

Vid finmätning skall stommätning utföras numeriskt och ske medelst triangel- och polygonmätning eller endera av dessa mätningar.

6 §.

1. För alla triangel- och polygonpunkter skola beräknas plana, rätvinkliga koordinater i det för mättningsområdet gällande koordinatsystemet, vilka koordinater, när hänsyn till jordytans buktighet så betingar, erhållas genom jordellipsoidens projektion på planet.

Projektions-
och koordi-
natsystem
m. m.

Härvid skola ellipsoidens dimensioner antagas vara följande:

meridianellipsens halva storaxel = 6,377,397,15417 meter

» » lillaxel = 6,356,078,96200 »

2. Projektionsmetoden skall vara vinkelriktig och i övrigt sådan, att en meridian, *medelmeridianen*, avbildas såsom en rät linje, och att varje del av medelmeridianen blir till sin längd riktigt avbildad.

3. Såsom medelmeridian användes någon av de meridianer, som gå genom Stockholms observatorium eller 2.5 eller 5 nygrader öster eller 2.5 eller 5 eller 7.5 nygrader väster därom.

De härigenom uppkommande projektionssystemen skola allt efter den medelmeridian, som användes, betecknas:

0°, 2°.5 Ö, 5° Ö, 2°.5 W, 5° W och 7°.5 W.

4. Varje projektionssystem uppdelas i koordinatsystem genom linjer, som tänkas dragna vinkelrätt mot medelmeridianen på 100,000 meters inbördes avstånd med utgång från ekvatorn. Medelmeridianen utgör koordinatsystemets absciss- eller x-axel, räknad positiv åt norr; systemets södra begränsningslinje är dess ordinat eller y-axel, räknad positiv åt öster.

5. Är stornät ej anslutet till rikets eller annat triangelnät, och skall sådan inpassning, som omförmäles i 7 § 3 mom., ej äga rum, skola stornätets punkter till sina lägen bestämmas genom koordinater i fristående koordinatsystem, varvid abscissaxeln skall läggas i ungefärlig nordriktning och räknas positiv åt norr samt ordinataxeln läggas i lämplig, däremot vinkelrät riktning och räknas positiv åt öster.

7 §.

1. Rikstrianguleringen bör, så vitt ske kan, utgöra grundval för annan triangulering.

2. Därest inom eller i närheten av mättningsområdet finnas minst två punkter, som tillhöra antingen rikstrianguleringen eller annan triangelmätning och för vilka kunna erhållas användbara koordinater, bör anslutning till förutvarande mätning äga rum.

3. Därest i fall, som i 2 mom. avses, anslutning till rikstrianguleringen provas ej böra äga rum, skall dock det nya triangelnätet med största möjliga noggrannhet inpassas i det för mättningsområdet jämlikt 6 § 4 mom. gällande koordinatsystemet. Detsamma gälle, då allenast en till rikstrianguleringen hörande punkt finnes inom eller i närheten av mättningsområdet, liksom då ingen sådan punkt finnes, men mättningsområdets storlek fordrar hänsynstagande till jordytans buktighet.

I det nya triangelnätet böra medtagas punkter, som tillhöra annan triangelmätning.

Anslutning
till annan
triangel-
mätning
m. m.

8 §.

Olika ordningar för triangelmätning.

1. Triangelmätning indelas i avseende å noggrannheten i fem ordningar. I varje särskilt fall användas den eller de ordningar, som med hänsyn till mätningens omfattning eller eljest äro erforderliga. Triangelmätning av högre ordning skall utgöra stöd för sådan av lägre ordning.

2. Som första och högsta ordning gälla av rikets allmänna kartverk utförd triangelmätning av första ordningen.

9 §.

Plan för triangelmätning.

1. Till grund för triangelmätning skall efter noggrann rekognoscering upprättas plan för dess utförande. Denna plan skall innehålla uppgift på triangelnätets belägenhet och form, anslutning till annan triangelmätning, där sådan förekommer, det antal ordningar vari triangelmätningen skall ske, erforderlig basmätning, sätt för markeringars anordnande samt huru mätningar och beräkningar skola utföras. Skola för mätningen gälla strängare felgränser än denna förordning angiver, bör planen jämväl innehålla uppgift härom.

2. Därest i samband med triangelmätning jämväl polygonmätning skall utföras över mätningområdet i dess helhet eller viss del därav, bör rekognosceringen omfatta och planen utvisa även läget för viktigare delar av polygonnätet.

3. Vid upprättande av plan för triangelmätning, till vilken plan skall höra lämplig karta eller skiss över triangelnätet, skall bland annat iakttagas:

att triangelnätet erhåller bästa möjliga form;

att triangelpunkterna bliva så jämnt som möjligt fördelade över mätningområdet;

att bästa möjliga anslutningar vinnas för baslinjer och polygontåg;

att goda uppställningsplatser och varaktiga markeringar erhållas;

att all nödig försiktighet iakttagas till undvikande av skada å egendom;

att kostnader för uppställnings- och signalbyggnader bliva så små som möjligt; samt

att framtida utvidgning av triangelnätet så vitt möjligt underlättas.

4. Det åligger förrättningsman att, innan triangelmätning påbörjas, därom hos lantmäteristyrelsen göra skriftlig anmälan med uppgift om triangelmätningens avsedda beskaffenhet och omfattning.

10 §.

Markering och beskrivning av triangelpunkt.

1. När triangelpunkt ej utgöres av tornspira eller annan s. k. högpunkt, skall den markeras på så vitt möjligt orubbligt och varaktigt sätt, och må markeringen under i övrigt lika förhållanden icke bereda mindre trygghet än vad beträffande gränsmärken stadgas i 43 §. Markeringen skall utföras på sådant sätt, att däraf tydligt framgår punktens egenskap av fixpunkt inom finmätt stornät, och skall för den skull anbringas en triangel kring eller vid punkten, där ej hinder möter. I lös mark bör markeringen sträcka sig till frostfritt djup. Därjämte böra, då sådant lämpligen kan ske, för kontroll av punktens läge och dess framtida återställande, utsättas försäkringsmarkeringar till det antal, som för ändamålet erfordras.

Med undantag för nyss omförmälda försäkringsmarkeringar skall markeringen av triangelpunkter vara fullbordad, innan vinkelmätning eller basmätning beträffande samma punkter påbörjas.

3. Triangelpunkterna skola numreras, och må desamma jämväl åsättas namn.

Över triangelpunkt, som sålunda numrerats och namngivits, skall i anslutning till skiss och, där så anses lämpligt, jämväl fotografi upprättas noggrann beskrivning, upptagande punktens och markeringarnas läge och beskaffenhet.

11 §.

1. Anslutes icke triangelnät till annan triangelmätning på sätt i 7 § 2 mom. sägs, skall en eller flera baslinjer uppmätas. Basmätning.

2. Är baslinje längre än 1,200 meter, bör densamma uppdelas i sektioner på omkring 600 meter, vilka skola mätas och beräknas var för sig.

Baslinje eller, där densamma är uppdelad i sektioner, varje sektion därav skall mätas minst en gång i vardera riktningen, och bör därvid användas Jäderinska basmätningemetoden med mätsträngar av invar, dock att, där basmätning verkställas endast för triangelnät av lägre ordning än den tredje, mätningen må ske med sträng eller band av stål under för varje fall erforderlig spänning.

Strängar och band, som användas vid basmätning, skola längdbestämmas omedelbart före och efter mätningen.

3. Baslinje skall hänföras till medelhavsytan.

4. Över basmätning skall å fältet föras protokoll, och må därvid gjord anteckning ej utplånas eller ifyllas.

5. Det ur mätningresultaten beräknade medelfelet i medeltalet av mätningarna må ej överstiga vid basmätning för triangelnät av andra ordningen 1 : 160,000, för triangelnät av tredje ordningen 1 : 80,000 och för triangelnät av fjärde och femte ordningarna 1 : 40,000 av baslinjens hela längd.

Resultaten av de före och efter basmätningen utförda längdbestämmingarna av sträng och band må ej avvika från varandra mera än nyss nämnda bråkdelar av strängens eller bandets längd.

12 §.

1. Vinkelmätning i triangelnät skall verkställas med teodolit och utföras antingen såsom likformig vinkelmätning eller som riktningsmätning, vilken senare företrädesvis bör utföras i fulla satser. Vinkelmätning i triangelnät.

2. Därest i samma punkt förekomma riktningar i triangelmätningar av olika ordningar, och dessa riktningar skola anslutas till varandra, bör sådan anslutning ske till minst två riktningar av högre ordning.

3. Inom en och samma ordning skall vinkelmätning ske på ensartat sätt.

4. Inom samma utjämningsgrupp skall vinkelmätning så vitt möjligt ske med ett och samma instrument.

5. Över vinkelmätning skall föras protokoll med iakttagande av bestämmelsen i 11 § 4 mom.

13 §.

1. Alla beräkningar skola verkställas på överskådligt sätt och anordnas så, att erforderlig kontroll erhålles. Beräkning av triangelnät m. m.

2. De oundvikliga mätningsofelna skola utjämnas enligt teoretiskt riktiga grunder och vad angår andra och tredje ordningens nät enligt minsta kvadratmetoden.

3. Över triangelpunkternas koordinater skall upprättas särskild förteckning, *koordinatförteckning*.

14 §.

Felgränser
för triangelmätning.

1. Medelfelet hos en riktning, vare sig detta erhållits efter utjämning enligt minsta kvadratmetoden eller beräknats enligt formeln

$$m = \sqrt{\frac{\sum w^2}{6n}}$$

där w betyder triangelslutningsfelet och n antalet slutna trianglar, må till sitt numeriska värde ej överstiga

i triangelnät av 2:a	ordningen	6''
» » » 3:dje	»	10''
» » » 4:de	»	20'' samt
» » » 5:te	»	35''.

2. Relativa punktfelet, vare sig detta erhållits efter utjämning enligt minsta kvadratmetoden eller grafiskt framställt genom felutvisande figur, må icke för någon triangelpunkt överstiga 0.08 meter.

15 §.

Polygonmätning och dess anslutning till triangelnät.

1. Mellan punkter i triangelnätet skall utläggas ett nät av polygontåg med det antal punkter, som erfordras för att triangel- och polygonnäten må kunna giva tillfredsställande stöd åt detaljmätningen.

2. Finnas ej inom eller i närheten av mätningområdet triangelpunkter, till vilka anslutning lämpligen kan ske, må polygonmätning utan stöd av triangelnät ifrågakomma, dock i regel ej, om mätningområdet är större än 100 hektar.

16 §.

Olika ordningar för polygonmätning.

Polygontågen indelas i avseende å noggrannheten i tvänne ordningar.

Till första ordningens polygontåg räknas dels sådant, som går från en triangelpunkt till en annan, dels ock polygontåg, som går från en triangelpunkt till en punkt (knutpunkt), som bestämmes förutom av tåget i fråga av minst tvänne andra likaledes från triangelpunkter utgående polygontåg.

Övriga polygontåg äro av andra ordningen.

17 §.

Plan för polygonmätning.

1. Till grund för polygonmätningen skall efter noggrann rekognoscering upprättas plan för dess utförande; och bör sådan plan upptaga jämväl de delar av polygonmätningen, som jämlikt 9 § 2 mom. upptagits i förut upprättad plan för triangelmätning.

2. Vid upprättande av plan för polygonmätning, till vilken plan skall höra lämplig karta eller skiss, skall bland annat iakttagas:

att polygontåg gives så sträckt form som möjligt;

att i allmänhet polygontågen ej erhålla större längd än 1,000 meter och de särskilda sidorna i tågen ej större längd än 250 meter;

att polygonsidorna inom ett och samma tåg i regel erhålla ungefär samma längd;

att för långt gående förgreningar så vitt möjligt undvikas;

att polygonpunkterna utväljas så, att deras markering kan ske med minsta möjliga svårighet och kostnad för mätningen i dess helhet; samt

att polygonsidorna erhålla sådana lägen, att deras uppmätning och användning vid efterföljande arbeten så vitt möjligt underlättas.

Sådant fristående polygonnät, som avses i 15 § 2 mom., bör anordnas genom slutna polygoner, där ej betryggande kontroll på annat sätt erhålles.

18 §.

Vad i 10 § stadgas om markering, numrering och beskrivning av triangelpunkter skall i tillämpliga delar gälla jämväl polygonpunkter, dock att markering må ske på enklare sätt, där polygonpunkterna utläggas endast för tillfälligt be-
gärande.

Markering
och beskriv-
ning av
polygon-
punkter.

19 §.

1. Längdmätning av polygontåg skall verkställas med band eller sträng under för varje fall erforderlig spänning och utföras på sådant sätt, att ny mätning börjas för varje polygonsida. Mätningen skall, om den ej anordnas på särskilt betryggande sätt, utföras två gånger, i regel en gång i vardera riktningen.

Mätning av
polygontåg.

2. Vinkelmätning i polygonnät skall verkställas med teodolit och utföras som riktningsmätning i satser.

3. Inom samma utjämningsgrupp böra mätningarna ske med samma instrument eller redskap.

4. Över mätningarna skall föras protokoll med iakttagande av bestämmelsen i 11 § 4 mom.

20 §.

Vad i 13 § stadgas om beräkning av triangelnät och upprättande av koordinatförteckning skall i tillämpliga delar gälla även för polygonnät, dock att vid felens utjämning minsta kvadratmetoden ej behöver användas.

Beräkning
av polygon-
nät m. m.

21 §.

1. Två bestämningar av en polygonsidas längd, må, vare sig polygontåget är av första eller andra ordningen, icke avvika från varandra mera än $0.0003 l + 0.01$ meter, där l betecknar polygonsidas längd i meter.

Felgränser
för polygon-
mätning.

2. Vinkelslutningsfelet i ett polygontåg må icke uppgå till mera än, i första ordningens polygontåg $0^{\circ}.01 \sqrt{n}$ och i andra ordningens polygontåg $0^{\circ}.02 \sqrt{n}$, där n betecknar antalet mätta vinklar i polygontåget.

3. De beräknade koordinaterna för slutpunkten må icke avvika från de givna koordinaterna så mycket, att punktfelet f , beräknat ur formeln $f = \sqrt{f_x^2 + f_y^2}$, där f_x och f_y äro avvikelserna i koordinaterna, blir större, än vid första ordningens

polygontåg $0.00025 l + 0.06$ meter och vid andra ordningens polygontåg $0.00035 l + 0.06$ meter, där l betecknar polygonsidornas sammanlagda längd i meter.

Detaljmätning.

22 §.

Mätningss-
föremål.

Vid detaljmätning, som tillhör finmätning, skall såsom mätningssföremål upptagas vad som med hänsyn till mätningens ändamål anses erforderligt, såsom i regel ägogränser, gator och vägar, varaktiga hägnader, fasta fornlämningar, elektriska högspänningsledning, vattenledningar, diken, sjöar och vattendrag samt byggnader och gränser mellan olika ägoslag.

23 §.

Mätningss-
linjenät.

1. Detaljmätning, som i 22 § omförmåles, skall, så vitt den ej direkt utgår från triangel- eller polygonnät, stödja sig på ett nät av mätningsslinjer.

Dessa skola utgå från punkter i triangel- och polygonnäten eller genom inmätning bestämda punkter å linjer i dessa nät samt böra dragas raka till andra punkter av nu angivna slag. Till dylika mätningsslinjer eller till dem och punkter eller linjer i triangel- eller polygonnät anslutas ytterligare sådana mätningsslinjer till det antal och på sådant sätt, som fordras för detaljernas lämpliga inmätning. Där områdes bebyggande eller andra lokala omständigheter omöjliggöra framdragandet av raka, dubbelsidigt anslutna mätningsslinjer, må brutna eller ensidigt anslutna mätningsslinjer användas.

2. För punkterna i mätningsslinjenätet skola i regel beräknas plana, rätvinkliga koordinater i det för handen varande koordinatsystemet. Mätningar och beräkningar skola ordnas så, att betryggande kontroll erhålles, och skall förty ensidigt ansluten mätningsslinje mätas två gånger.

3. I fråga om dubbelsidigt ansluten mätningsslinje må skillnaden mellan dess på marken uppmätta och med användning av ändpunkternas koordinater beräknade längd ej överstiga $0.0006 l + 0.06$ meter, där l betecknar linjens längd i meter.

Beträffande ensidigt ansluten mätningsslinje må två bestämningar av en dylik linjes längd ej avvika från varandra mera än $0.0005 l + 0.01$ meter, där l betecknar linjens längd i meter.

24 §.

Detalj-
mätningens
utförande
m. m.

1. Inmätning av till läget fullt bestämda detaljer, såsom byggnader, gränspunkter, varaktiga hägnader och dylikt, skall vid finmätning ske numeriskt.

Mätningen bör utföras så, att kontroll erhålles, särskilt i fråga om gränspunkter samt andra punkter av större betydelse, och ordnas på det sätt, att koordinater för dessa punkter kunna beräknas med minsta möjliga svårighet.

2. Inmätning av detaljer, som ej äro till läget fullt bestämda, såsom i allmänhet stränder och sjöar och vattendrag samt gränser mellan olika ägoslag, må ske numeriskt eller grafiskt.

Finnes i fråga om ägogräns, som i sin helhet ej är fullt bestämd, vissa punkter, som äro till läget fullt bestämda, skola dessa punkter inmätas numeriskt, även om ägogränsen i övrigt inmätas grafiskt.

3. Över sådan detaljmätning, som i 1 mom. avses, skall å fältet föras tydlig mätskiss, som skall upptaga alla vid detaljmätningen använda punkter och linjer samt därvid funna mått ävensom de inmätta föremålens natur och ungefärliga form. Längdmåtten skola antecknas med i regel två decimaler av meter.

Över numerisk mätning, som i 2 mom. avses, skola föras mätskiss och protokoll eller endera, allt eftersom för varje fall erfordras för kartas upprättande.

4. Numerisk inmätning av gränspunkter och andra punkter av större betydelse skall utföras med sådan noggrannhet, att två likvärdiga bestämningar av dylik punkt i förhållande till linje i stornätet eller mätningsslinjenätet icke avvika från varandra mera än högst 0.2 meter.

Vid numerisk detaljmätning i övrigt liksom vid grafisk detaljmätning skall detaljpunkternas läge i förhållande till stornätet eller mätningsslinjenätet bestämmas med så stor noggrannhet, som kan tillgodogöras i avsedda eller förhandenvarande skalor.

Avd. C. Vanlig mätning.

Stommätning.

25 §.

Vid vanlig mätning må stommätning utföras såväl numeriskt som grafiskt och ske såväl medelst polygonmätning som medelst stomlinjemätning.

Sätt för
stommät-
ningens
utförande.

26 §.

1. Oberoende av mätningssområdets storlek må polygonmätning, som i 25 § avses, utföras fristående utan stöd av triangelnät. Finnes sådant nät, bör polygonmätningen anslutas därtill, om så lämpligen kan ske.

2. För alla polygonpunkter skola beräknas plana, rätvinkliga koordinater i förut befintligt eller för det särskilda fallet antaget koordinatsystem.

3. Polygonpunkterna skola markeras på så vitt möjligt orubbligt och varaktigt sätt medelst borrhål utan dubb i berg, jordfast sten, betong eller dylikt. Borrhålet skall omgivas av en cirkel, och må markeringen under i övrigt lika förhållanden icke bereda mindre trygghet än vad beträffande gränsmärken stadgas i 43 §.

4. Vad i 3 mom. sägs gälla ej, då polygonpunkter utläggas endast för tillfälligt begagnande, i vilket fall enklare markeringssätt må användas.

5. För polygonmätning, som i denna paragraf avses, skola bestämmelserna i 17, 19 och 20 §§ angående plan för polygonmätning samt mätning och beräkning av polygontåg ävensom upprättande av koordinatförteckning i tillämpliga delar gälla, dock med undantag för vad i 17 § stadgas beträffande viss längd för polygontåg och polygonsidor.

6. Vid polygonmätning, varom här är fråga, må avvikelser mellan två bestämningar av en polygonsidas längd så ock vinkelslutningsfelet och punktfelet, det senare beräknat på sätt i 21 § 3 mom. sägs, icke uppgå till mera än två gånger vad i sistnämnda paragraf i nu berörda hänseenden är medgivet i fråga om andra ordningens polygontåg.

Polygon-
mätning.

27 §.

Stomlinje-
mätning.

1. Vid stomlinjemätning skall efter erforderlig rekognoscering till grund för detaljmätningen utstakas ett nät av stomlinjer, om och i den mån sådant för ändamålet erfordras.

2. Vid anordnande av stomlinjenät skall iakttagas:

att en eller, där så erfordras, flera av stomlinjerna behandlas såsom baslinje och därför framdragas i för stakning och mätning gynnsam terräng samt upphuggas till sådan bredd, att säkerhet för stakningens riktighet vinnes;

att, därest kontroll å linjenätet icke på annat sätt erhålles, särskilda linjer, kontrollinjer, utläggas, och skall, därest yttergräns för mätningområdet icke lämpligen kan användas såsom baslinje eller kontrollinje, dylik linje förläggas i närheten av sådan gräns;

att, därest erforderligt antal vinklar i stomlinjenätet ej kan med tillfredsställande noggrannhet direkt mätas eller på annat sätt tillförlitligt bestämmas, en eller flera särskilda linjer böra utstakas och mätas på sådant sätt, att dylik linje tillika med tvänne andra för nätets säkerhet betydelsefulla linjer bilda en triangel, i vilken ingen av vinklarna må vara mindre än 40°; samt

att all nödig försiktighet iakttages till undvikande av skada å skog eller eljest.

3. Baslinjer och andra stomlinjer, som äro särskilt normerande för linjenätets konstruktion, skola mätas två gånger, helst i motsatta riktningar.

4. I fall, då stomlinje mätes två gånger, må skillnaden mellan de båda mätningarna såväl för linjen i dess helhet som för särskilt markerad del därav ej överstiga $0.001 l + 0.01 \sqrt{l} + 0.1$ meter, där l betecknar den uppmätta längden i meter.

Därest stomlinje, som ej mätes två gånger, vid nätets konstruktion erhåller grafisk kontroll, må skillnaden mellan å marken mätt och å kartan uttagen längd ej uppgå till mera än $0.002 l + 0.04 \sqrt{l} + 0.0004 s$, där l betecknar uppmätt längd i meter och $l:s$ kartans skala.

28 §.

Stödpunkter.

1. Att tjäna till ledning vid stomlinjenätets framtida återställande samt för kontroll å ägo gränsers läge skola, där ej markens beskaffenhet sådant omöjliggör, stödpunkter utläggas, dock ej till större antal än som för nämnda ändamål kräves, och skola härvid företrädesvis utväljas skärningspunkter mellan viktigare linjer i linjenätet. I den mån läget av stomlinjenät genom mått till byggnad eller dylikt bestämts med erforderlig säkerhet och kontroll å ägo gränsers läge på enahanda sätt kan erhållas, vare stödpunkters utläggande ej nödigt.

2. Beträffande markering av sådana stödpunkter gälle vad i 26 § 3 mom. finnes stadgat om markering av polygonpunkter vid vanlig mätning.

3. Såsom stödpunkter kunna även användas inom eller i närheten av mätningområdet befintliga triangel- och polygonpunkter, vad polygonpunkter angår vare sig desamma bestämts genom finmätning eller vanlig mätning.

4. Därest stödpunkter icke sammanfalla med skärningspunkter mellan linjer i stomlinjenätet, skola de på ett betryggande sätt numeriskt inmätas i förhållande till samma nät.

Detaljmätning.

29 §.

Vid detaljmätning, som tillhör vanlig mätning, skall i fråga om mätning föremål gälla vad i 22 § är sagt om dylika föremål vid detaljmätning, som tillhör finmätning.

Mätning-
föremål.

30 §.

1. Därest detaljmätning, som i 29 § omförmäles, ej direkt utgår från stomnätet, vilket må hava bestämts antingen genom finmätning eller vanlig mätning, skall detaljmätningen stödja sig på ett från stomnätet utgående nät av mätninglinjer av sådan omfattning, som för detaljernas bestämmande erfordras.

Mätning-
linjenät.

2. Mätningar och beräkningar av mätninglinjenätet skola anordnas så, att betryggande kontroll erhålles.

3. Då mätninglinjenätet utgår från triangel- eller polygonnät, må skillnaden mellan mätninglinjes på marken uppmätta och med användning av ändpunkternas koordinater beräknade längd ej överstiga $0.0012 l + 0.12$ meter, där l betecknar linjens längd i meter.

Då mätninglinjenät utgår från stomlinjenät, och mätninglinje därvid erhåller grafisk kontroll, gälle om tillåten avvikelse vad i 27 § 4 mom. 2 stycket stadgas om stomlinje.

31 §.

1. Vare sig detaljmätning, som i 29 § omförmäles, sker numeriskt eller grafiskt, skola till läget fullt bestämda detaljer inmätas på det sätt, att erforderligt antal punkter bliva i förhållande till stomnät eller mätninglinjenät eller stödpunkter bestämda med så stor noggrannhet, som kan tillgodogöras i avsedda eller förhandenvarande skalor.

Detaljmät-
ningens
utförande
m. m.

Till läget icke fullt bestämda detaljer skola inmätas med den noggrannhet, som ändamålet kräver och förhållandena medgiva.

2. Därest befintliga ägo gränser äro till läget fullt bestämda och, så vitt vid mätningstillfället kan avgöras, jämväl därefter skola bibehållas såsom sådana, skola de, även om mätningen i övrigt är grafisk, under erforderlig kontroll inmätas numeriskt i förhållande till stomnät eller mätninglinjenät eller stödpunkter. Det samma gälle i fråga om till läget fullt bestämda punkter i ägo gränns av nyss angiven beskaffenhet, vilken i sin helhet ej är fullt bestämd.

Vid numerisk detaljmätning, som tillhör vanlig mätning, gälle i fråga om förande av mätskiss och protokoll vad som stadgas i 24 § 3 mom. 2 stycket.

3. Inmätning av till läget fullt bestämda punkter i ägo gränns skall utföras med sådan noggrannhet, att två likvärdiga bestämningar av dylik punkt i förhållande till linje i stomnätet eller mätninglinjenätet eller till stödpunkter icke avvika från varandra mera än högst 0.4 meter.

3 Kap.

Om höjdmätning.

32 §.

Anslutning.

1. Vid höjdmätning bör anslutning äga rum till rikets precisionsavvägning, därest fixpunkt tillhörande densamma finnes tillgänglig inom eller i närheten av mätningområdet. Även om sådan punkt ej finnes, bör höjdmätningen direkt utgå från medelhavsytan eller med användning av tillgängliga höjduppgifter ungefärligen hänföras till densamma.

Tydlig redogörelse skall alltid lämnas angående det sätt, varpå anslutning skett, eller det utgångsplan, som eljest använts.

2. Vid höjdmätning böra, där så lämpligen kan ske, medtagas höjdfixpunkter, som utsatts av Sveriges geologiska undersökning eller statens meteorologisk-hydrografiska anstalt liksom denna anstalts pglar.

33 §.

Höjdfixpunkter.

1. Höjdmätning skall stödjas av höjdfixpunkter, om och i den mån sådant med hänsyn till höjdmätningens ändamål är erforderligt, och skall härvid iakttagas, att höjdfixpunkterna bliva fördelade så jämnt som möjligt över mätningområdet samt erhålla sådant läge, att deras användning, så vitt ske kan, underlättas.

Höjdfixpunkt skall markeras på så vitt möjligt orubbligt och varaktigt sätt, och bör densamma utmärkas med ett kors, där ej hinder möter.

2. Över höjdfixpunkterna skall upprättas förteckning, angivande punkternas nummer, markering, läge i planet och slutgiltiga höjd, och böra skisser över densamma upprättas, där sådant för vinnande av tydlighet erfordras.

34 §.

Tillvägagångssätt vid höjdmätning.

1. Höjdmätning bör, evad den sker genom avvägning (finavvägning eller vanlig avvägning) eller annorledes, anordnas så, att kontroll erhålles. Där ej mätningens ändamål annat föranleder, bör densamma förty, utom i fråga om detaljpunkter, verkställas två gånger, såvitt ej kontroll på annat sätt erhålles.

Över höjdmätningen skall föras protokoll med iakttagande av bestämmelsen i 11 § 4 mom.

2. I fall, då större noggrannhet erfordras, såsom i fråga om viktigare höjdfixpunkter, skall höjdmätningen verkställas genom finavvägning. Denna utföres i slutna polygoner eller med anslutning till två eller flera fixpunkter, vilkas höjdlägen äro bestämda med sådan noggrannhet, som i varje fall för ändamålet erfordras, och skall i övrigt iakttagas, att de oundvikliga mätningsfelen utjämnas enligt teoretiskt riktiga grunder.

35 §.

Felgränser vid höjdmätning.

1. Vid finavvägning av höjdfixpunkter må det ur utjämningen framgående medelfelet för en kilometer ej överstiga 0.01 meter.

2. Vid höjdmätning av markyta må felet i höjdläge för en punkt vilken som helst i regel ej uppgå till mera än 0.5 e + 5 e n meter, där e betecknar ekvidistansen i meter och n markens lutningsförhållande.

4 Kap.

Om kartas upprättande.

36 §.

1. Plankarta, som i denna förordning avses, skall, där ej i lag eller författning finnes annorlunda stadgat, upprättas i någon av nedan angivna skalor.

Skala för plankarta.

Där ej särskilda förhållanden påkalla undantag, skola följande skalor användas för nedan omnämnda ändamål:

a) 1:100, 1:200 och 1:400 för karta över tomt, kvarter eller annat mindre område med högt markvärde;

b) 1:1,000 och 1:2,000 för karta över stad, köping samt annan ort med större sammanträngd befolkning eller där större byggnadsverksamhet är att förvänta, med undantag dock för till densamma hörande större skogsområde;

c) 1:2,000 och 1:4,000 för karta över dels skogsområde, som under b) sägs, dels ock i allmänhet ägor å landet, dock att 1:8,000 bör användas för karta över större skogsområde med mindre antal skiljaktigheter; samt

d) 1:8,000, 1:10,000, 1:16,000, 1:20,000, 1:50,000 och 1:100,000 för översiktskarta.

Vid upprättande av annan plankarta än översiktskarta skall i övrigt iakttagas, att så stor skala väljes, att endast undantagsvis må förekomma ägofigurer med mindre yta än 10 kvadratmillimeter verkligt mått å kartan.

2. Vid förrättning, som avses i 1 § 1 stycket äger förrättningsmannen bestämma, vilken av förenämnda skalor, som skall användas. Anmäles missnöje med förrättningsmannens beslut, skall denne ofördröjligen underställa frågan lantmateristyrelsens prövning.

I fall, som avses i 1 § andra stycket, äge vederbörande kommunala myndighet bestämma, vilken av förenämnda skalor, som skall användas.

37 §.

1. Plankarta, som grundas på finmätning, skall vara försedd med noggrant kvadratisk, minst med avseende på varje rutans hörn utmärkt rutnät med 10 centimeters sidor, vilka sidor skola ligga parallellt med koordinataxlarna och på vissa å kartan antecknade avstånd från desamma.

Särskilda bestämmelser för plankarta vid finmätning.

2. Karta, som i 1 mom. avses, skall upprättas i blad av rektangulär form med i allmänhet ett normalformat för ritytan av 60 centimeter i höjd och 80 centimeter i bredd. Kartbladens höjdriktning, skall, där ej särskilda omständigheter annat föranleda, vara parallell med koordinatsystemets abscissaxel.

3. Vid kartering av detaljmätning, som tillhör finmätning, skola först samtliga koordinatbestämda punkter utmärkas enligt koordinaterna och med utgång i regel från närmaste linje i rutnätet. Därefter skola i anslutning till sålunda utmärkta punkter numeriskt inmätta detaljer inläggas enligt innehållet i mätskisser och protokoll och grafiskt inmätta detaljer med stöd av samma punkter överföras och inpassas å kartan.

4. Över finmätt stornät skall för mätningens åskådliggörande upprättas särskild karta enligt koordinaterna; och må, om härvid såväl triangel- som polygon-

mätning utförts, båda näten utmärkas å samma karta, där så med hänsyn till tydlighet och andra förhållanden anses kunna äga rum.

5. Rutnät skall utmärkas med sådan noggrannhet, att en rutas sidolängd ej må avvika från den i 1 mom. angivna med mera än 0.0002 meter. I fråga om karta av normalformat må rutnätet i sin helhet vid utmärkandet ej i någon utsträckning avvika från den riktiga storleken mera än 0.0008 meter.

Koordinatbestämda punkter skola utmärkas med så stor noggrannhet, att skillnaden mellan deras läge enligt koordinaterna och i förhållande till närmaste linje i rutnätet ej må överstiga 0.00025 meter. Övriga detaljer skola inläggas å kartan med så stor noggrannhet, som mätningen och den antagna skalan medgiva.

38 §.

Särskilda bestämmelser för plankarta vid vanlig mätning.

1. För plankarta, som grundas å vanlig mätning, skall, i det fall stomätning skett genom polygonmätning, i tillämpliga delar gälla vad i 37 § 1, 3 och 4 mom. stadgas.

På omständigheterna i varje fall må bero, om karta skall upprättas i blad eller icke. Uppdelas kartan i blad, bör vad i 37 § 2 mom. finnes stadgat om form och normalformat lända till efterrättelse.

2. I det fall stomlinjemätning skett, skall stomlinjenätet konstrueras å karta i den bestämda skalan. Därefter insätts mätninglinjer och de inmätta detaljerna antingen å nämnda karta i befintligt skick eller å karta i blad, till vilken senare stomlinjenätet dessförinnan överförts, och bör i sistnämnda fall vad i 37 § 2 mom. finnes stadgat om form och normalformat i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

3. Vid mätningen tagna och vid kartans konstruktion använda mått beträffande stomlinje- och mätninglinjenäten liksom och de mått, som avses i 28 § 4 mom., skola antecknas å kartan med minst en decimal av meter. Kan detta ej ske, utan att kartan därigenom bliver otydlig, skall särskild mätskiss upprättas för ändamålet. Å karta och mätskiss böra ock stödpunkterna på lämpligt sätt angivas.

4. Vad i avseende å noggrannhet i fråga om plankarta, som grundas å finmätning, finnes stadgat i 37 § 5 mom. gälle i tillämpliga delar jämväl beträffande plankarta, som grundas å vanlig mätning.

39 §.

Särskilda bestämmelser för karta vid höjdmätning.

För karta, varå resultatet av höjdmätning angives, gälle i tillämpliga delar vad i 36—38 §§ stadgas om plankarta.

5 Kap.

Om arealuträkning.

40 §.

Sättet för arbetets utförande.

1. Arealuträkning skall verkställas på sådant sätt, att föreliggande mätning- och kartmaterial fullt utnyttjas för vinnande av noggrannast möjliga resultat. Med hänsyn härtill sammanföras å kartan utmärkta särskilda områden i en eller flera s. k. kontrollgrupper, vilka i avseende å storlek och form lämpa sig för säker arealuträkning. Härefter bestämmes dels arealen av kontrollgrupp och dels arealen av de särskilda delarna därav.

2. Arealuträkning, som sker ur givna mått eller koordinater, kallas numerisk; annan arealuträkning kallas grafisk.

3. Utföres arealuträkning såväl numeriskt som grafiskt, skall resultatet av den numeriska uträkningen gälla.

Utföres arealuträkning av kontrollgrupp eller särskild del därav grafiskt, skall den verkställas minst två gånger och medeltalet mellan uträkningarna tagas, där ej särskilda omständigheter annat föranleda.

Då arealerna för de särskilda delarna av kontrollgrupp uträknas grafiskt, skall utjämning verkställas så, att summan av delarnas arealer kommer att överensstämma med kontrollgruppens areal.

4. Vid grafisk arealuträkning må skillnaden mellan två uträkningar av kontrollgrupp eller del därav ej överstiga $0.0004 \sqrt{A}$, där A betecknar arealen i kvadratmeter och 1:s kartans skala.

41 §.

Arealuträkningens resultat skall införas i särskild längd. Denna skall utvisa Areallängd. de särskilda uträkningarna samt om och på vad sätt den i 40 § 3 mom. omförmälda utjämning skett.

6 Kap.

Om utstakning och utmärkande av ägo gräns.

42 §.

1. Utstakning av ägo gräns, vars läge är bestämt genom siffror, skall verkställas med användning av dessa eller för ändamålet ur desamma uträknade mått. Utstakning av ägo gräns

2. Vid utstakning enligt karta av annan ägo gräns skall åtgärden i fråga verkställas efter å kartan tagna mått, och skall härvid hänsyn tagas till den krympning, som kartan må hava undergått, ävensom till andra omständigheter, som inverka på riktigheten av kartans visning.

3. Vid utstakning av ägo gräns i andra fall än som i 1 och 2 mom. omförmälas, skall så förfaras, att ägo gräns å marken kommer att så tillförlitligt som möjligt följa vad urkunder eller förhandenvarande förhållanden i övrigt utvisa.

4. Innan utstakningen avslutas, må ej verkställas åtgärder, som i 43—46 §§ omförmälas.

5. Utstakning av ägo gräns, som i 1 mom. omförmälas, skall verkställas så, att utstakade punkter bliva bestämda, vid finmätning med den noggrannhet, som angives i 24 § 4 mom. 1 stycket och vid vanlig mätning med den noggrannhet, som angives i 31 § 3 mom.

43 §.

1. För ägo gränser utmärkande på marken må ej, utom i fall, som i 46 § Olika slag av 2 mom. omförmälas, anbringas andra än följande märken, nämligen råsten, rör eller gränsmärken. stång av järn, glaserat rör, borrhål med dubb samt träpåle.

2. Såsom råsten må användas hållbar sten eller betong, alltid med inhugget eller ingjutet kvadratisk märke i eller utan förening med dubb. Råsten bör vara omkring 0.7 meter hög och hava form av en rät stympad pyramid, vars plana

toppyta och basyta böra hava, den förra omkring 0.15 meters sidor och den senare minst dubbelt så stora sidor. Råsten må dock även vara av ungefärligen nämnda form och storlek så ock av annan form och storlek, om blott dess egenskap av råsten tydligt framträder. Där markens beskaffenhet det medgiver, skall råstenen på lämpligt sätt nedgrävas. Den bör vila på säkert underlag samt, om och i den mån så erfordras, kringskolas på betryggande sätt.

3. Rör eller stång av järn, som helst bör vara galvaniserat, skall, i eller utan förening med glaserat rör, nedsättas i marken eller ingjutas i sten eller betongblock. Markeringens hela längd får icke understiga 0.7 meter och dess underkant skall ligga minst 0.5 meter under markens yta.

4. Glaserat rör skall vara av omkring 0.5 meters längd och nedsättas i marken så, att rörets överkant, där så erfordras, kommer under plogdjup.

5. Borrhål skall vara försett med dubb av järn eller annan metall och anbringas i berg, jordfast sten eller byggnad av sten eller betong. Då borrhål ej anbragts i byggnad, skall det omgivas av ett inhugget eller ingjutet kvadratisk märke med omkring 0.1 meters sida.

6. Träpåle skall vara av sådant träslag, som är motståndskraftigt för röta. Den skall lodrätt neddrivas i marken, och bör dess övre del vara fyrkantig med sida av omkring 0.1 meter.

44 §.

Användning
av de i 43 §
omförmälda
gränsmärken
i allmänhet.

1. Utmärkande av ägo gräns, som bildar en rät linje, skall i regel ske på det sätt, att gränsmärken av i 43 § angivna slag anbringas ej mindre i ägo gränsens ändpunkter än även i själva gränslinjen dels såsom utliggare dels ock såsom visare eller ledare. Utliggare skall utsättas på högst 25 meters avstånd från ändpunkt. Avståndet från ändpunkt till närmaste visare eller ledare eller mellan dessa märken inbördes må i regel ej överstiga 200 meter. Där gränsen går över annan mark än åker och tomtmark, må nämnda märken anbringas på mindre inbördes avstånd, om någon sakägare det begär och förrättningsmannen så prövar lämpligt. Understiger avståndet mellan ändpunkterna 100 meter, eller äro gränspunkter inom sådant område, som i 4 § 1 mom. omförmäles, bestämda genom siffror i förhållande till finmätt stomnät, må märken anbringas allenast i ändpunkterna.

Är ägo gräns krokig, skola gränsmärken av i 43 § angivna slag utsättas, förutom i gränsens ändpunkter, i så många punkter i gränslinjen, som erfordras för bestämmande av gränsens huvudsakliga sträckning.

2. I fråga om mark, som omförmäles i 4 § 1 mom., må, där ej någon sakägare vill bekosta varaktigare märken, träpålar användas för markering av gräns i sådana punkter, som äro med siffror bestämda i förhållande till finmätt stomnät.

Då ej är fråga om mark, som nyss sagts, må icke mot någon sakägares bestridande användas annat gränsmärke än råsten av enklare beskaffenhet eller borrhål med dubb eller träpåle. Såsom märke i själva gränslinjen må träpåle icke användas i annat fall, än då marken är sank eller råsten icke kan anskaffas utan avsevärda kostnader, i vilket senare fall emellertid träpåle icke får användas i större utsträckning, än att andra märken förekomma på omkring 400 meters inbördes avstånd. Träpåle må icke heller användas såsom märke i ändpunkt i annat fall, än då marken är så sank, att endast med omfattande åtgärder kan beredas säkert underlag för råsten eller rör eller stång av järn.

Glaserat rör må användas endast, där annat märke skulle utgöra hinder för jordbruket.

3. I fall, då utmärkande av ägo gräns på sätt i 1 mom. sägs ej lämpligen låter sig göra, såsom där gränsmärke skulle komma att stå i vattendrag eller i brant sluttning eller åstadkomma väsentligt hinder i samfärdseln eller sådant utmärkande eljest på grund av särskilda förhållanden icke anses böra ifrågakomma, må gränsmärke utsättas annorstädes i ägo gränsen.

45 §.

Vad i 43 och 44 §§ är stadgat gälle ej, i den mån redan befintliga gränsmärken äro av beskaffenhet att fortfarande kunna på tillfredsställande sätt tjäna som gränsmärken eller för sådant ändamål iståndsättas.

Användning
av äldre
gränsmärken.

46 §.

1. I skogbevuxen mark, som ej är att hänföra till park, plantering, tomt eller dylikt, skall ägo gräns, utöver vad i 43—45 §§ sägs, utmärkas antingen genom upphuggning av rågata till 1 à 2 meters bredd eller, där någon sakägare det föredrager, genom fällning av i gränslinjen stående träd, som ej äro särskilt värdefulla, samt märkning av närmast därintill växande träd på 30—50 meters inbördes avstånd. Märkningen skall ske sålunda, att träden omkring 1.5 meter från roten kringmålas med två ringar av rödfärg, vilka på den åt ägo gränsen vettande sidan förenas genom ett likaledes rödfärgat tvärstreck.

Utmärkande
av ägo gräns
i särskilda
fall ävensom
försäkrings-
markering.

2. I fråga om ägo gräns i vatten må, där hinder möter för dess utmärkande såsom i 44 § sägs, dylik gräns utmärkas på sätt lämpligt prövas, och därvid även andra märken användas än sådana, som i 43 § omförmälas, dock må jämväl i fall, som här avses, i 43 § angivna gränsmärken ej anbringas annorstädes än i ägo gräns.

3. För kontroll å gränspunkts läge och för dess framtida återställande må anbringas försäkringsmarkeringar, där så befinnes lämpligt. Till försäkringsmarkeringar må ej användas sådana märken, som enligt denna förordning beteckna triangel-, polygon-, stöd- eller höjdfixpunkt, ej heller gränsmärke, som i 43 § omförmäles.

47 §.

1. Har läget av ägo gräns ej redan vid mätningen blivit bestämt, på sätt i 24 och 31 §§ omförmäles, skall gränsens läge säkerställas genom att erforderligt antal punkter angivas genom koordinater i förhandenvarande koordinatsystem eller genom mått i förhållande till stornät, mätninglinjenät eller stödpunkter; och må, där sådant för ändamålet erfordras, nya punkter i dessa nät eller nya stödpunkter utläggas och inmätas. Vad nu är sagt gälle ej, där erforderligt säkerställande i stället sker genom mått till byggnad eller dylikt.

Säkerstäl-
lande av ägo-
gräns.

Där ägo gräns följer stranden av sjö eller vattendrag eller anledning därtill eljest förekommer, må gränsen säkerställas uteslutande genom grafisk bild.

2. Vad i 24 § 3 mom. och 38 § 3 mom. stadgas om antecknande å karta eller mätskiss av där avsedda mått skall, allt eftersom finmätning eller vanlig mätning förekommer, äga motsvarande tillämpning i fråga om mått, som i denna paragraf avses. Vad nu sagts utgör dock ej hinder för, att måtten i stället införas i särskild handling.

Över ägogränsen och de utsatta gränsmärkena skall upprättas fullständig och noggrann beskrivning, som tecknas å kartan eller införes i särskild handling, allt eftersom i lag stadgas eller för varje fall prövas lämpligt.

3. I fråga om mätningar, som erfordras för sådant säkerställande, som i 1 mom. första stycket omförmäles, skola bestämmelserna i 24 § 4 mom. första stycket och 31 § 3 mom. äga motsvarande tillämpning.

7 Kap.

Allmänna bestämmelser.

48 §.

Redskap och instrument vid arbeten enligt denna förordning.

1. Med iakttagande av vad i 11 § 2 mom. är stadgat därom, att i vissa fall basmätning bör utföras med användning av Jäderinska basmätningsskalan, skall längdmätning i övrigt verkställas med band eller sträng av stål eller invar, dock att i avseende å detaljmätning jämväl annat jämnogott mättningsredskap må användas.

2. Kontrollband om 20 meters längd, vilket redskap skall vara tillgängligt för den, som verkställer mättningsarbeten enligt denna förordning, och för vilket lantmäteristyrelsen äger fastställa modell, skall vara längdbestämt samt förfärdigat av stål eller invar.

För kontroll i övrigt av arbeten, som i denna förordning avses, må förrättningsman jämväl använda kontrollstång av stål eller invar om en meters längd likaledes enligt av lantmäteristyrelsen fastställd modell. Kontrollstång skall vara justerad såsom precisionsmått i enlighet med gällande förordning om mått och vikt och må därjämte på särskild begäran längdbestämmas.

Dessa redskap må ej användas vid arbete på fältet.

3. Mätskalor, som användas vid arbeten enligt denna förordning, skola vara justerade såsom precisionsmått, på sätt om lantmäteriskalor finnes stadgat i förordningen om mått och vikt.

4. Förrättningsman är ansvarig för riktigheten av instrument och andra redskap, som användas vid arbeten enligt denna förordning.

Mätband eller mätsträng, som vid jämförelse med kontrollband befinnes avvika från rätta längden med mera än 0.05 procent därav, må icke användas utom i fall, då längdbestämningskorrektion skall anbringas.

Angående längdbestämningskorrektion av i 11 § 2 mom. omförmälda mätsträngar av invar och i 2 mom. här ovan avsedda kontrollredskap är stadgat i förordningen angående längdbestämningskorrektion i vissa fall av redskap för mättningsarbeten.

49 §.

Redovisning.

Den, som verkställer triangelmätning, som i denna förordning avses, åligger att inom ett år efter förrättningsens avslutande till lantmäteristyrelsen insända styrkt kopia av den över triangelnätet upprättade kartan så ock styrkt avskrift av beskrivning och koordinatförteckning över triangelpunkterna.

50 §.

I fråga om förrättningar, som i 1 § första stycket avses, äger lantmäteristyrelsen att i enlighet med grunderna i denna förordning meddela de allmänna eller för särskilt fall gällande verkställighetsföreskrifter, som finnas erforderliga.

Verkställighetsföreskrifter.

Meddelandet av verkställighetsföreskrifter i avseende å mätningsarbete, som omförmäles i 1 § andra stycket, ankommer på vederbörande kommunala myndighet.

51 §.

Anser samhälle eller enskild sakägare sin rätt vara förnärmad genom lantmäteristyrelsens beslut i frågor, som avses i denna förordning, äge att däröver anföra besvär hos Konungen inom tid, som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är bestämd.

Fullföljd av talan.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1921, då vad i artikel V av lantmäteriinstruktionen den 6 augusti 1864 ävensom i särskilda författningar i övrigt finnes stadgat häremot stridande upphör att gälla; skolande dock beträffande arbete, som vid nämnda tid redan påbörjats, bestämmelserna i denna förordning tillämpas endast i den mån så utan större olägenhet kan ske.

*Bilaga 2.***Lantmäterikommissionens förslag**

till

kungörelse med vissa föreskrifter angående mätningväsendet inom rikets städer och sådana samhällen på landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, m. m.

Med upphävande av kungörelsen den 16 augusti 1918 med vissa föreskrifter angående mätningväsendet i rikets städer och sådana samhällen på landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas, förordnas som följer:

1 §.

I avseende å den tillsyn över mätningväsendet i rikets städer, som åligger lantmäteristyrelsen, tillkommer det styrelsen:

a) beträffande förrättningar, som omförmälas i 2, 5 och 6 kapitlen i lagen om fastighetsbildning i stad, utöver vad därom finnes stadgat i samma lag samt i Vår denna dag utfärdade förordning angående sättet för utförande av vissa mätningarbeten m. m.:

att för vinnande av fullständighet, tydlighet och likformighet utfärda erforderliga allmänna eller för särskilt fall gällande föreskrifter, modeller och formulär;
att på begäran meddela råd och upplysningar;

att, när anledning därtill förekommer, förordna om inventering av kartor och handlingar;

att i den ordning instruktionen för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare sägs förrätta inspektion samt att förordna tjänsteman vid verket eller förste lantmätare att på ort och ställe verkställa undersökningar, mätningar eller andra åtgärder, där sådant är av behovet påkallat för utövande i särskilt fall av den styrelsen åliggande tillsyn;

att, därest anledning till anmärkning förekommer, vidtaga åtgärder till vinnande av rättelse samt att genom lämpligt vite, högst etthundra kronor, tillhålla vederbörande förrättningsman att fullgöra sina åligganden;

att föra förteckning över i städernas tjänst för utförande av ifrågakvarande förrättningar anställda mätningmän samt å personer, som förordnats att i stad verkställa viss förrättning eller visst slag av förrättningar;

b) beträffande annat mätningarbete:

att på begäran meddela råd och upplysningar, tillhandagå med verkställighetsföreskrifter, lämna biträde vid upprättande av planer, kostnadsförslag och avtal angående utförande av sådant arbete samt utöva kontroll över detsamma.

Hos lantmäteristyrelsen skall föras särskilt diarium över ärenden, som för-
anledas av bestämmelserna i denna paragraf.

2 §.

Den närmare tillsynen över stads mättningsväsen tillkommer byggnadsnämnden.

Av byggnadsnämnden äger lantmäteristyrelsen att äska och erhålla de upp-
lysningar, det biträde och den handräckning, som ligga inom området för byggnads-
nämndens befogenhet och som för styrelsens verksamhet erfordras.

Byggnadsnämnden åligger att till lantmäteristyrelsen insända uppgift å i
stadens tjänst anställd mättningsman samt å person, som förordnats att verkställa
mättningsförrättning eller mättningsförrättningar inom staden. I samband härmed
skall, där fråga ej är om lantmätare, meddelas upplysning om de kunskapsprov den
avlagt, som uppgiften avser, samt om den verksamhet på mättningsväsendets område,
han utövat.

3 §.

1 mom. Rörande förrättningar, som i 1 § a) avses, skall, enligt vid denna
kungörelse fogat formulär föras diarium, varav framgår tiden, då ärendet inkommit,
uppdragsgivarens eller sökandens namn, förrättningens eller åtgärdens beskaffenhet,
förrättningsmannens namn samt tiden, då arbetet börjats och slutats, karta och
handlingar utgivits till sakägare. akten överlämnats till myndighet, fastställelse med-
delats eller förrättningen vunnit laga kraft samt redovisning skett jämte aktens arkiv-
nummer så ock kostnad, som skall gäldas av sakägare.

2 mom. Med ledning av diarium, som i 1 mom. avses, skall, i enlighet med
de föreskrifter lantmäteristyrelsen äger meddela, före den 1 februari till lantmäteri-
styrelsen insändas redogörelse, utvisande verksamheten under nästföregående år.

4 §.

Rörande förrättningar, som omförmålas i 6 kap. i lagen om fastighetsbildning
i stad, skall i tillämpliga delar gälla vad i 48 § 1 mom. i instruktionen för lant-
mäteristyrelsen och rikets lantmätare finnes stadgat.

5 §.

Där ej Konungen på särskild framställning annorlunda förordnar, skola kartor
och handlingar rörande stadsplan, tomtindelning, tomtmätning, avstyckning och
sådan mätning, varom förmåles i 1 § andra stycket i förordningen angående
sättet för utförande av vissa mättningsarbeten m. m., så ock kartor och handlingar
rörande andra mättningsförrättningar, som angå ägo gränser, på stadens bekostnad
förvaras uti brandfri lokal eller, om tillgång till sådan lokal saknas, kopior och
avskrifter av dessa kartor och handlingar överlämnas till lantmäterikontoret i länet,
dock ej där exemplar av desamma därstädes finnas eller till följd av meddelade
bestämmelser skola av förrättningsmannen dit redovisas.

I fråga om insändande av kopia till länets lantmäterikontor skall denna
paragraf dock icke äga tillämpning å tomtkarta, som upprättats före den 1 januari
1918, och ej heller å stadsplanekarta med beskrivning, där styrkt avritning av kartan
jämte styrkt avskrift av beskrivningen efter vad i § 11 mom. 3 av byggnadsstadgan
för rikets städer sägs skall förvaras i civildepartementet.

6 §.

Vad instruktionen för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare innehåller i fråga om styrelsens och lantmäterifiskalens rätt och skyldighet att beträffande tjänsteman hos styrelsen föranstalta om åtal vid domstol skall i fråga om förrättningar, som i 1 § a) avses, äga motsvarande tillämpning beträffande i stads eller samhälles tjänst anställd mätningsman samt person, som förordnats att i stad verkställa viss förrättning eller visst slag av förrättningar.

7 §.

1 mom. Vad i 1—6 §§ stadgas om stad skall äga motsvarande tillämpning i avseende å samhälle å landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas.

2 mom. Vad i 1 § a), 3, 4 och 6 §§ stadgas i fråga om förrättningar, som där avses, skall äga motsvarande tillämpning beträffande tomtmätning inom område, som omförmäles i 1 kap. 42 och 43 §§ i lagen om fastighetsbildning i stad, även där förrättningen verkställs av annan än distriktslantmätare eller extra lantmätare.

8 §.

Denna kungörelse gäller icke förrättningsman för upprättande av registerkarta eller registerförare.

9 §.

Viten, som ådömas enligt denna författning, tillfalla kronan.

10 §.

Den, som icke åtnöjes med lantmäteristyrelsens beslut i ämnen, som i denna kungörelse avses, må däröver hos Kungl. Maj:t anföra besvär, vilka skola till jordbruksdepartementet inkomma innan klockan tolv å trettionde dagen efter erhållen del av beslutet, dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta femton dagars längre besvärstid.

Denna kungörelse träder i kraft den

Bilaga 3.

Förslag

till

**Förordning angående den gottgörelse lantmätare äger uppbära av sakägare
(lantmäritaxa).**

1 Kap.

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Utöver löneförmåner samt resekostnads- och traktamentsersättning, som gäldas av statsmedel, äge lantmätare att för förrättning eller åtgärd, som han på grund av gällande instruktion eller annan författning utför, bekomma gottgörelse av sakägare.

Denna gottgörelse utgår antingen enligt taxa eller enligt överenskommelse, dock att densamma på sätt framgår av 7 § 2 mom. samt 47 och 60 §§ i vissa fall bestämmas av lantmäteristyrelsen.

2 §.

Gottgörelse enligt taxa, vari inbegripes ersättning för papper samt övrig skriv- och ritmateriel, är dels arvode för verkställt arbete och dels lösen för karta och handlingar.

Med detaljarvode förstås i denna förordning sådant arvode, som beräknas efter figurantal, längd, ytmått eller dylikt.

Dagarvode utgår efter dagberäkning.

3 §.

Gottgörelse, som enligt denna förordning tillkommer lantmätare, skall, där sakägarna äro två eller flera, fördelas mellan dessa enligt de grunder, som finnas stadgade för fördelning av förrättningskostnader.

Gottgörelse, som belöper å civilt boställe, skall helt gäldas av boställshavaren, om han är sökande till förrättningen och denna avser boställshavarens enskilda nytta, men eljest med $\frac{1}{6}$ av boställshavaren och $\frac{5}{6}$ av kronan.

Huru gottgörelse, som belöper å ecklesiastikt boställe, skall gäldas, därom gälle, vad särskilt är eller varder stadgat.

4 §.

Gottgörelse, som enligt denna förordning bör gäldas, skall utan avseende å tvist om ägande- eller besittningsrätt erläggas av den, som vid räknings avgivande eller, då fråga är om förrättning, som erfordrar fastställelse, senast vid fastställandet innehar jorden.

2 Kap.

Detaljarvode.

5 §.

Kallelse och För varje utfärdad kallelse eller kungörelse till förrättning utgår arvode med kungörelse. 50 öre.

6 §.

Ägomätning 1. För ägomätning vid vanlig mätning utgår arvode, när karta upprättats i i skala 1:4,000, med:

a) ersättning dels för varje kilometer av mätningens yttergränser samt sjöstränder och stränder av vattendrag med en medelbredd av minst 15 meter, så ock av sådana ägostränder, som så vitt vid mätningstillfället kan avgöras jämväl därefter skola bibehållas såsom sådana, med i åker 3 kronor för rak och 5 kronor för krokig linje samt i annan mark 5 kronor för rak och 11 kronor för krokig linje och dels, då inmätning av ägostränder skett med direkta mått, med 50 öre för varje på sådant sätt inmätt änd- eller brytningspunkt;

b) om stommätning utförts genom polygonmätning, ersättning med 6 kronor för varje polygonpunkt; dock att ersättning icke mot sakägarnas bestridande utgår för större antal punkter än sakägarna på förhand medgivit;

c) en efter de olika ägoslagen och ägofigurernas medelareal lämpad ersättning enligt följande tariff:

Tariff I.

Mätningstariff.

Medelareal för ägofigur; hektar	Åker, tomt, trädgård o. d.		Äng och odlingsmark		Avrösningsjord och impediment		
	Ö r e t a l f ö r						
	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar	ägofigur	hektar	
0 —0.125	5	212	5	156	}	5	88
0.125—0.25	17	116	14	84			
0.25 —0.5	24	88	18	68	14	52	
0.5 —1	36	64	26	52	20	40	
1 —2	50	50	42	36	31	29	
2 —3	72	39	52	31	41	24	
3 —	78	37	61	28	47	22	

Vid beräkning av ersättning enligt denna tariff skall impediment sammanräknas med avrösningsjord, varvid dock iakttages, att vid sådan sammanräkning icke må av någon impedimentfigur medtagas mera än 25 hektar. För eventuellt överskjutande areal tillkommer ersättning med 22 öre för hektar.

2. Har karta upprättats i någon av skalorna 1 : 1,000, 1 : 2,000 eller 1 : 8,000, utgår arvode enligt 1 mom., dock skall ersättning enligt a) och c) höjas för skalorna 1 : 1,000 och 1 : 2,000 med respektive 60 och 30 procent samt sänkas för skalan 1 : 8,000 med 15 procent.

3. I fråga om arvode för ägomätning, då karta upprättats i större skala än 1 : 1,000 eller mindre skala än 1 : 8,000, därom stadgas i 44 §.

7 §.

1. För polygonmätning, utförd såsom vanlig mätning och utan att detaljmätning verkställes i sammanhang med densamma, utgår arvode med 9 kronor för varje polygonpunkt.

2. Har ägomätning ägt rum med stöd av redan befintlig stomme eller har stommätning verkställes såsom finmätning, för vilken ersättning utgår efter överenskommelse, skall det enligt 6 § beräknade arvodet skäligen jämkas.

Därest sakägare sådant påfordrar, skall fråga om jämkningens storlek underställas lantmäteristyrelsens prövning.

8 §.

Ändring i lantmäteristyrelsens beslut i fråga, som avses i 7 § 2 mom., sökes hos Kungl. Maj:t genom besvär, vilka skola till jordbruksdepartementet inkomma innan klockan tolv å trettionde dagen efter erhållen del av beslutet; dock att menighet, som klagar, äger tillgodonjuta 45 dagars besvärstid.

9 §.

1. Med ägofigur, som avses i 6 §, förstås varje å kartan upptagen inom vissa linjer eller avprickningar innesluten areal, vars gränser tillkommit genom mätning eller gradering eller ock, om kartan upprättats i blad, till en del utgöras av begränsningslinje för ritytan.

2. Med krokig linje förstås i 6 § sådan linje, där sammanlagda längden av avstånden mellan tre på varandra följande krökar eller knän understiger 200 meter.

10 §.

Arvode för mätning av torvmosse, då sådan skall särskilt skiftas, beräknas såsom för åker.

11 §.

I det i 6 § 1 mom. omförmälda arvode inbegripes ersättning för kartas upprättande med undantag dock för dess förseende med rubrik, ramar, kringskrifter, skala, norrstreck och dylikt. Arvode härför utgår med 4 kronor för första regalarket och 1 krona för varje följande eller, om kartan upprättas i blad,

	normalblad (60 × 80 cm.)	halvblad (60 × 40 cm.)
för första bladet med.....	6 kronor	4 kronor
för varje följande blad med	2 »	1.50 »

12 §.

Arealuträk-
ning.

För numerisk arealuträkning av helt mättningsområde eller i sådant ingående fastighet eller ägoområde utgår arvode med 40 öre för varje hörnpunkt i särskilt redovisat och beräknat område. Att gottgörelse i detta fall jämväl må utgå enligt överenskommelse, därom stadgas i 57 §.

13 §.

1. För annan arealuträkning å karta än i föregående paragraf omförmäles utgår arvode, lika för alla ägoslag, med en efter kartans skala och ägofigurerernas medelareal lämpad ersättning enligt följande tariff:

Tariff II.

Uträkningstariff.

Medelareal för ägofigur; hektar	Skala 1 : 1,000		Skala 1 : 2,000		Skala 1 : 4,000		Skala 1 : 8,000		Skala 1 : 16,000		Skala 1 : 20,000	
	Ö r e t a l f ö r											
	ägo- figur	hektar	ägo- figur	hektar	ägo- figur	hektar	ägo- figur	hektar	ägo- figur	hektar	ägo- figur	hektar
0 —0.5	15	40	11	20	9	10	8	5	7.5	3	7.5	2
0.5—1	23	24	15	12	11	6	9	3	8	2	8	1
1 —2	31	16	19	8	13	4	10	2	9	1	8	1
2 —	39	12	23	6	15	3	11	1.5	9	1	9	0.5

2. I fråga om arvodet för sådan arealuträkning, som i denna paragraf avses, därest densamma skett å karta i annan skala än de i tariff II upptagna, därom stadgas i 44 §.

14 §.

Vid tillämpning av 13 § gälle om ägofigur vad i 9 § sagts.

15 §.

För arvode enligt 12 och 13 §§ skall jämväl föras den i mättningsförordningen föreskrivna särskilda längd över arealuträkning samt ägobeskrivningen kompletteras med avseende å arealen.

16 §.

Agobeskriv-
ning.

För införande i ägobeskrivningen av ägofigurerernas nummer samt ägornas namn och fördelning i särskilda ägoslag utgår arvode med 2 öre för varje figur, och inbegripes i detta arvode ersättning för kartans numrering.

17 §.

För införande i ägobeskrivningen av uppgift om ägornas naturliga beskaffenhet, gradtal och uppskattningsinnehåll utgår arvode med 5 öre för varje graderad figur, som icke utgöres av impediment.

I detta arvode inbegripes ersättning för uträkning av uppskattningsinnehållet samt för detsammans kontrollering och summering.

18 §.

För upprättande av hävdeförteckning utgår arvode, när varje ägofigur särskilt redovisas i förteckningen, med 75 öre för varje påbörjad sida, som förteckningen med dess sammandrag upptager, och, när ägofigurerna i förteckningen sammanföras traktvis, med 2 kronor 50 öre för sida, dock att arvode för dylik sammandragen hävdeförteckning icke får överstiga det arvode, som skulle hava utgått, därest förteckningen upprättats på först nämnda sätt.

Hävdeförteckning.

19 §.

1. Arvode för ägodelning skall, när kartan upprättats i någon av nedan i tariff III angivna skalor utgå med 2 kronor 50 öre för varje ägolott och 7 öre för varje i delningsbeskrivningen upptagen ägofigur samt dessutom

Ägodelning.

a) med 50 öre för varje hektar inrösningsjord och 10 öre för varje hektar avrösningsjord intill 500 hektar och 5 öre för varje hektar avrösningsjord därutöver, allt av den i delningen ingående totala arealen av nämnda ägoslag;

b) med en efter kartans skala och figurernas medelareal lämpad ersättning för varje genom delningen tillkommen ägofigur uti inrösnings- och avrösningsjord enligt följande tariff:

Tariff III.

Delningstariff.

Medelareal för ägo- figur; hektar	Skala 1:1,000		Skala 1:2,000		Skala 1:4,000		Skala 1:8,000	
	Ö r e t a l f ö r f i g u r							
	Grund- belopp	Grundbelop- pet ökas efter helt hektar av medel- arealen med	Grund- belopp	Grundbelop- pet ökas efter helt hektar av medel- arealen med	Grund- belopp	Grundbelop- pet ökas efter helt hektar av medel- arealen med	Grund- belopp	Grundbelop- pet ökas efter helt hektar av medel- arealen med
0 —0.5	48	160	32	80	24	40	20	20
0.5—1	80	96	48	48	32	24	24	12
1 —2	112	64	64	32	40	16	28	8
2 —	144	48	80	24	48	12	32	6

Antalet figurer, för vilka ersättning enligt b) må utgå, erhålles såsom skillnaden mellan antalet i delningsbeskrivningen och i ägobeskrivningen upptagna figurer uti ifrågavarande ägoslag.

Vid beräkning av medelarealen må impedimentfigurer icke medräknas.

2. I fråga om arvodet för ägodelning, när kartan upprättats i annan skala än någon av de i tariff III upptagna, därom stadgas i 44 §.

20 §.

1. Med ägolott, som avses i 19 §, förstås sammanfattningen av alla de skiften, vilka tilläggas by, hemman, hemmansdel, utjord, urfjäll eller lägenhet, som särskilt utbrytes. Alla vid skiftet utlagda undantag för samfällt behov skola tillhopa räknas såsom en ägolott.

2. Med ägofigur, som avses i 19 §, förstås varje å kartan upptagen inom vissa linjer eller avprickningar innesluten areal, vars gränser tillkommit genom mätning, gradering eller delning eller ock, om kartan upprättats i blad, till en del utgöras av begränsningslinje för ritytan.

21 §.

För delning av torvmosse, då sådan särskilt skiftas, utgår arvode såsom för inrösningsjord.

22 §.

För delning av fiske utgår arvode såsom för avrösningsjord.

23 §.

För arvode enligt 19 § skall summarisk beräkning utföras och provisionell plan för delningen upprättas ävensom skiftet slutligt uträknas och delningsbeskrivning med sammandrag upprättas.

24 §.

Varder skifte, sedan provisionell plan till skiftesläggning utvisats för delägarna, men innan detsamma slutligt uträknats, återkallat eller eljest inställt, utgår endast hälften av delningsarvodet.

Detsamma gälle, om delningen ägt rum efter areal.

25 §.

Ändring av skifte. Vid ändring av verkställt skifte enligt domstols beslut utgår arvode för de åtgärder, som av beslutet föranledas, sålunda:

a) för den uträkning, som i vissa delar kan erfordras i följd av föreskriven ändring i ägograderingen, enligt de i 12—15 §§ stadgade grunder;

b) för upprättande av ny ägobeskrivning i koncept med 60 öre för varje påbörjad sida och dessutom 3 öre för varje ägofigur, vars gradvärde blivit ändrat;

c) för upprättande av ny hävdeförteckning i koncept med 60 öre för varje sida; dock må, därest ägofigurerna i förteckningen äro sammanförda traktvis, ersättningen höjas för sida, som undergått ändring, till 2 kronor;

d) för bestämmande av de nya skifteslinjernas läge å kartan i allmänhet med delningsarvode enligt 19 §, likväl beräknat endast i den mån skiftet ändrats; skolande härvid samtliga ändrade skiften tillsammans betraktas såsom ett nytt del-

ningsområde samt delningsarvodet alltså utgå efter detta områdes arealer och inom detsamma befintliga ägofigurer;

e) för upprättande av ny delningsbeskrivning i koncept med 60 öre för varje påbörjad sida, räknat för de delar av beskrivningen, som angå icke ändrade skiften.

26 §.

När på vederbörande delägars begäran ändring verkställes i skiftesläggning, sedan skiftet blivit uträknat och delningsbeskrivningen upprättad, skola de i 25 § stadgade grunder i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

27 §.

Vid ägostyckning utgår arvode för styckning dels för varje utlagt skifte, dels ock för varje väg, dike eller annat för gemensamt behov undantaget eller eljest för de särskilda lotterna gemensamt avsatt område, som särskilt uträknas och beskrives, efter dess areal enligt följande tariff:

Styckning.

Tariff IV.

Styckningstariff.

Areal. hektar	Arvode för	
	Skifte kronor	Hektar öre
0— 10	1: 50	27
10— 25	2: 20	20
25— 50	3: 90	13.2
50— 100	7: 00	7
100— 500	11: 00	3
500—1,000	15: 50	2.1
1.000—	24: 50	1.2

Minsta styckningsarvode utgör 10 kronor.

28 §.

I styckningsarvodet inbegripes ersättning för fördelning av hemmanets mantal mellan de särskilda lotterna eller, där ägostyckning verkställs å lägenhet, bestämmande av den kvotdel varje utlagd lott utgör av hela lägenheten, ävensom för verkställande av den uppskattning, som för nämnda ändamål erfordras, samt för upprättande av beskrivning över ägostyckningen.

29 §.

1. Om gränslinje inmätas genom vanlig mätning och kartlägges, utgår arvode, då karta upprättats i skala 1:4,000, dels för varje kilometer av linjens längd i åker med 4 kronor för rak och 6 kronor för krokig linje samt i annan mark med 6 kronor för rak och 12 kronor för krokig linje samt dels, då inmätning av ägo gräns skett med direkta mått, med 50 öre för varje på sådant sätt inmätt punkt.

Inmätning av ägo gräns.

2. Har karta över gränslinje upprättats i skala 1:2,000, höjes i 1 mom. omförmälda arvode med 30 procent. För skalan 1:1,000 höjes samma arvode med 60 procent och för större skala med 100 procent.

Har karta åter upprättats i mindre skala än 1:4,000, nedsättes arvodet med 15 procent.

30 §.

Om krokig linje, som i 29 § avses, gälle vad i 9 § finnes stadgat.

31 §.

I det i 29 § omförmälda arvode inbegripes ersättning ej mindre för inmätning av de särskilda sträckningar av gränslinjen, som kunna inmätas från samma staklinje, så ock av därtill befintliga mätningföremål, som kunna vara av betydelse för gränsens bestämmande, än även för upprättande av karta, dock att i fråga om ersättning för kartas förseende med rubrik, ramar, kringskrifter, skala, norr-streck och dylikt gälle vad i 11 § finnes stadgat.

32 §.

Mätas erforderliga bas- eller stomlinjer mera än en gång, utgår härför, oberoende av den skala, i vilken karta upprättas, 2 kronor för varje kilometer av dessa linjer.

33 §.

Utstakning
av ägo-
gräns.

För utstakning vid vanlig mätning av ägo-
gräns utgår arvode dels med 2 kronor för varje stakad linje, vilkens längd är mera än 200 meter, dels ock med 2 kronor i åker och 4 kronor i annan mark för varje kilometer av gränslinjerna. Minsta arvode för utstakning utgör 3 kronor.

34 §.

Utmärkande
av ägo-
gräns.

För utmärkande av ägo-
gräns utgår arvode med 60 öre för änd- eller bryt-
ningspunkt samt 40 öre för visare eller utliggare.

35 §.

I det enligt 34 § utgående arvode inbegripes även ersättning för upprättande av beskrivning över ägo-
gränsen och de utsatta gränsmärkena.

36 §.

Markering av
stödpunkt
m. m.

1. För markering av stödpunkt utgår arvode med 50 öre; samma belopp utgår för inmätning med direkta mått av stödpunkt, polygon- eller triangelpunkt.
2. Erfordras för inmätningen särskilda mätninglinjer, utgår arvode för stakning och längdmätning av dessa linjer med i åker 3 kronor och i annan mark 6 kronor för varje kilometer.

37 §.

Säker-
ställande av
ägo-
gräns.

1. För säkerställande av ägo-
gräns, vars läge ej vid mätningen bestämts med direkta mått, utgår arvode med 50 öre för varje änd- eller brytningspunkt, som inmätts med direkta mått.

2. Erfordras för säkerställandet särskilda mätninglinjer, utgår arvode för stakning och längdmätning av dessa linjer med i åker 3 kronor och i annan mark 6 kronor för varje kilometer.

38 §.

1. För verkställande av skogslikvid utgår arvode, när skogen av lantmätaren eller hans tjänstebiträden värderas huvudsakligen genom mätning och räkning av träden, med dels 0.4 öre för varje uppmätt och räknat träd och dels med 20 öre för varje hektar av den i likviden ingående ägovidden. I detta arvode inbegripes ersättning för trädens uppmätning, räkning och värdering, upprättande av besiktning- och värderingsinstrument samt likvid mellan delägarna. Skogslikvid.

Att emellertid gottgörelse för verkställande av skogslikvid i nu nämnda fall jämväl kan utgå med dagarvode eller enligt överenskommelse, därom stadgas i 46 och 57 §§.

2. I fråga om arvode för verkställande av skogslikvid, när skogen värderas på annat sätt, än i 1 mom. sägs, därom stadgas i 44 §.

39 §.

När vid förrättning karta kopieras till konceptkarta, utgår arvodet enligt de i 49—53 §§ stadgade grunder, dock med förhöjning av 25 procent av den enligt tariff V i 49 § utgående ersättning. Upprättande av konceptkarta genom kopiering.

40 §.

Har ägo gräns eller annan längdsträckning blivit insatt å karta utan att i sammanhang därmed inmätning av densamma förekommit, utgår arvode för insättningen efter de å kartan insatta längdsträckningarna med ett grundbelopp om 1 krona samt därutöver 3 öre för varje centimeter verkligt mått å kartan. Insättning av ägo gräns eller annan längdsträckning å karta.

41 §.

Vid förrättning för avsöndring av lägenhet utgår arvode med sammanlagt 12 kronor för mätning, arealuträkning, erforderliga utredningar samt för upprättande av karta med beskrivning och utlämnande till sakägare av ett exemplar därav, dock endast för så vitt nu nämnda arbeten äro av beskaffenhet att i sin helhet kunna medhinnas på en dag. Eljest utgår för de särskilda åtgärder, som innefattas i förrättningen, arvoden enligt vad i denna förordning för varje fall angives. Vissa åtgärder i fråga om avsöndring.

42 §.

Vid förrättning, som avser vägs indelning till underhåll, utgår arvode: Vissa åtgärder i fråga om väg.

a) för vägens mätning med 3 kronor för första kilometern och 1 krona 50 öre för varje följande kilometer;

b) för uppskattning av kostnaden för underhållet med vad därtill hörer (gradering) med 6 kronor för första kilometern och 4 kronor för varje följande kilometer;

c) för delning med 4 kronor för kilometer;

d) för utstakning av väglotterna med 40 öre för varje lott, som å marken utmärkes.

Därest i en och samma förrättning ingå flera vägar, må vid arvodets beräkning varje väg betraktas såsom en enhet för sig.

Uti ovan stadgade arvodet ingår ersättning för erforderliga beskrivningars upprättande i koncept.

43 §.

Vissa åtgärder i fråga om hägnad

Vid förrättning, som avser hägnadsdelning, utgår arvode:

a) för hägnaders mätning med 3 kronor för första kilometern och 1 krona 50 öre för varje följande kilometer, dock att, om delningen verkställes efter förut befintlig karta, därå hägnadernas längd uttages, arvode för denna senare åtgärd utgår endast med $\frac{1}{4}$ av mätningsarvodet;

b) för gradering med vad därtill hör med 1 krona 20 öre för första kilometern och 60 öre för varje följande kilometer;

c) för delning med 2 kronor för varje kilometer;

d) för utstakning av hägnadslotter med 40 öre för varje lott, som å marken utmärkes.

Uti ovan stadgade arvodet ingår ersättning för erforderliga beskrivningars upprättande i koncept.

3 Kap.

Dagarvode.

44 §.

Där ej annorlunda i 17, 28, 38, 40, 41, 42 och 43 §§ stadgas, utgår dagarvode:

1) för sammanträde med sakägare samt för uppsättande av protokoll, utlåtande och förening;

2) för nödig utrednings och undersöknings verkställande;

3) för ägomätning vid vanlig mätning, då karta upprättas i större skala än 1 : 1,000 eller mindre skala än 1 : 8,000;

4) för urskiljande av inrösnings- och avrösningsjord;

5) för gradering, besiktning och värdering;

6) för sådan arealuträkning, som avses i 13 §, därest densamma skett å karta annan skala än i nämnda paragraf omförmäles;

7) för undersökning och komplettering av äldre karta ävensom för granskning av arealuträkning;

8) för ägodelning å karta i annan skala, än som omförmäles i 19 §;

9) för utvisande å marken av provisionell plan för skifte;

10) för upprättande av besiktnings- och värderingsinstrument;

11) för upprättande av likvid;

12) för vanlig avvägning, skattläggning samt biträde vid domstol;

13) för andra, lantmätare författningens enligt åliggande åtgärder, för vilka ej detaljarvode enligt 2 kap. utgår, och vilka ej skola gottgöras enligt överenskomelse på sätt i 58 och 59 §§ sägs.

45 §.

Dagarvode utgår med 12 kronor för varje dag, som lantmätare eller tekniskt biträde varit sysselsatt med de i 44 § angivna åtgärder. Ej må för samma dag beräknas mer än ett dagarvode för varje person.

Har en person å samma dag varit sysselsatt dels med åtgärd, för vilken detaljarvode utgår, och dels med åtgärd, för vilken dagarvode utgår, och har den å sistnämnda åtgärd använda tiden understigit 8 timmar, skall dagarvodet jämkas i förhållande till den sålunda använda tiden.

46 §.

1. Därest tillämpning av i 2 kap. angivna detaljarvoden skulle befinnas medföra, att arvode för förrättning i dess helhet blir lägre än vad förhållandet skulle bliva, om dagarvode utginge för samtliga i förrättningen ingående åtgärder, må, därest lantmätaren så önskar, för förrättningen i dess helhet utgå dagarvode.

2. Detsamma gälle i fråga om arvode för:

a) mätning och delning eller endera av dessa åtgärder vid ägoutbyte, och då torvmosse särskilt för sig skiftas;

b) delning av fiske;

c) mätning och räkning av skog för skogslikvid.

47 §.

Därest i fall, som i 46 § 1 mom. samt 2 mom. a) och b) avses, dagarvode skulle utgå för mera än sex dagar, skall frågan om arvodet, i fall någon sakägare det påyrkar, underställas lantmäteristyrelsens prövning; och äger styrelsen i sådant fall såväl bestämma angående beräkningsgrunderna för arvodet som fastställa dess totalbelopp, det sistnämnda dock ej högre, än vad lantmätaren begärt.

Angående ändring i lantmäteristyrelsens beslut i fråga, som här avses, gälle vad i 8 § stadgats.

48 §.

Det åligger lantmätare att i protokollet göra anteckning om de dagar, som använts för åtgärder, för vilka dagarvode utgår.

Är förrättning av sådan beskaffenhet, att protokoll icke föres, skola sådana anteckningar göras å sluträkning.

4 Kap.

Lösen för karta och handlingar.

49 §.

1. För kopia eller utdrag av fullständigt uträknad geometrisk karta i någon av nedan i tariff V omförmälda skalor utgår lösen:

a) för kartans förseende med rubrik, ramar, kringskrifter, skala, norrstreck

och dylikt med 7 kronor för första regalarket och 1 krona 75 öre för varje följande eller, om kartan upprättas i blad,

	normalblad (60 × 80 cm.)	halvblad (60 × 40 cm.)
för första bladet med	10.50 kronor	7 kronor
för varje följande blad med	3.50 »	2.75 »

b) med en efter kartans skala och ägofigurernas medelareal lämpad ersättning enligt följande tariff:

Tariff V.

Kopieringstariff.

Medelareal för ägofigur; hektar	Skala 1 : 400		Skala 1 : 1,000		Skala 1 : 2,000		Skala 1 : 4,000		Skala 1 : 8,000		Skala 1 : 16,000		Skala 1 : 20,000	
	Ö r e t a l f ö r													
	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar	ägo- figur	hekt- ar
0 —0.5	32	140	15	56	10	28	7	14	6	7	5	4	5	3
0.5—1	60	84	26	34	16	16	10	8	7	5	6	2	6	1
1 —2	88	56	38	22	21	11	13	5	9	3	7	1	6	1
2 —	116	42	49	16.5	27	8	15	4	10	2.5	7	1	7	0.5

Härvid må, därest skifteslinje är utmärkt å kartan, ägofigurernas antal och medelareal beräknas enligt delningsbeskrivningen.

Därest på grund av hinder, som det icke berott på förrättningsmannen att undanröja, kopian eller utdraget icke kunnat åstadkommas medelst fotomekanisk reproduktion eller sådan reproduktion icke kunnat verkställas inom den tid, då kopian eller utdraget bort till sakägaren utlämnas, och har på grund härav kopian eller utdraget måst åstadkommas för hand, må i fråga om kopia eller utdrag å ritpapper den enligt tariff V beräknade ersättning höjas med 25 procent.

Minsta avgift enligt b) må utgöra 2 kronor.

2. Utgår samtidigt lösen för flera exemplar av samma karta, nedsättes avgiften enligt 1 mom. b):

för varje av två exemplar med	20 procent
» » » tre »	30 »
» » » fyra eller flera exemplar med	40 »

50 §.

Angående lösen för kopia eller utdrag av annan geometrisk karta, än som i 49 § omförmäles, ävensom angående lösen för kopia eller utdrag av geografisk karta, härads- eller sockenkarta eller äldre s. k. delineation eller avritning, därom stadgas i 58 §.

51 §.

1. För kopia eller utdrag av karta över ägo gräns eller annan längdsträckning utgår lösen,

dels för kartans förseende med rubrik, ramar, kringskrifter, skala, norrstreck och dylikt med de i 49 § 1 mom. a) angivna belopp.

och dels efter de å kartan utmärkta längdsträckningarna med ett grundbelopp om 1 krona 75 öre samt därutöver 5 öre för varje centimeter verkligt mått å kartan.

2. Lösen för nätkarta utgår efter de i 1 mom. stadgade grunder, dock att den efter längdsträckning utgående avgift nedsättes med 50 procent.

52 §.

Minsta lösen för karta, som omförmäles i 51 §, må utgöra 9 kronor.

53 §.

Lösen för kopia av mätskiss utgår med 7 kronor för varje blad.

54 §.

För avskrift eller utdrag av protokoll, beskrivning eller annan handling utgår lösen med 75 öre för sida.

55 §.

Angående sättet för expeditioners avfattande är stadgat i gällande förordning angående expeditionslösen, och äger lantmäteristyrelsen utfärda närmare föreskrifter.

56 §.

Sakägare vare icke skyldig att lösa kopia av kartor eller avskrifter av handlingar i andra fall, än då sådant är i lag eller eljest föreskrivet.

5 Kap.

Gottgörelse enligt överenskommelse.

57 §.

Utan hinder av bestämmelserna i 12, 38 och 46 §§ äge lantmätare frihet att med sakägare överenskomma om arvode för:

a) numerisk arealuträkning av helt mätningssområde eller däri ingående fastighet eller ägoområde;

b) mätning och räkning av skog samt uppgörande av skogslikvid.

58 §.

De i 2, 3 och 4 kap. meddelade bestämmelserna äga icke tillämpning i fråga om:

a) finmätning, finavvägning, upprättande av karta efter finmätning samt utstakning och säkerställande, som tillhöra finmätning;

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 10 saml. 27 häft. (Nr 67.)

b) åtgärder, som angå trafikleder, med undantag av sådana åtgärder, som angå ägogräns mellan trafikled och annan fastighet eller som omförmälas i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande å landet den 23 oktober 1891 eller i lagen om enskilda vägar å landet den 5 juli 1907;

c) åtgärder, som angå elektriska anläggningar, kraft- eller transportledningar eller annat dylikt, så ock åtgärder, som angå egentliga vatten- och kloakledningar;

d) åtgärder, som angå område inom stad eller köping eller område inom hamnplats, fiskläge eller annan ort med större sammanträngd befolkning, där antingen på grund av förordnande, som meddelats enligt före den 1 januari 1908 gällande föreskrifter, byggnadsstadgan för rikets städer gäller eller Konungen förordnat, att 1 kap. i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad skall äga tillämpning, eller ock annat område å landet, beträffande vilket Konungen förordnat, att stadsplan skall upprättas;

e) lösen för kopia eller utdrag av geometrisk karta, som antingen icke är fullständigt uträknad eller är upprättad i annan skala än någon av de i kopierings-tariffen i 49 § omförmälda;

f) lösen för kopia eller utdrag av geografisk karta, härads-karta, sockenkarta eller äldre s. k. delineation eller avritning.

För de under a, b, c och d omförmälda åtgärder samt därtill i förekommande fall hörande karta och handlingar ävensom för kopia eller utdrag av sådana kartor, som omförmälas under e och f, tillkommer lantmätaren gottgörelse enligt överenskommelse.

59 §.

Vad i 58 § stadgas beträffande vissa slag av åtgärder gälle jämväl beträffande samtliga åtgärder vid förrättning, som lantmätare utför utan myndighets förordnande, dock med undantag av förrättning för avsöndring.

60 §.

Därest i fall, som i 57 § a) samt 58 och 59 §§ avses, överenskommelse ej kan träffas angående gottgörelsens belopp, skall frågan härom underställas lantmäteristyrelsens prövning.

Angående ändring i lantmäteristyrelsens beslut i fråga, som här avses, gälle vad i 8 § finnes stadgat.

6 Kap.

Om räkning och klander därav ävensom handräckning m. m.

61 §.

1. Utom i det fall att blott en sakägare finnes samt därjämte gottgörelse för förrättning i dess helhet bestämts genom överenskommelse eller myndighets beslut, åligger det lantmätare att vid förrättnings avslutande avgiva sluträkning, upptagande i specificerade poster vad lantmätaren har att av sakägare fordra i de avseenden, som i 2, 3, 4 och 5 kap. omförmälas.

2. Där grunderna för kostnadernas fördelning mellan de olika sakägarna ej finnes angiven i vid förrättningen fört protokoll, skall sluträkningen innehålla upplysning om dessa grunder. I varje fall skall i sluträkningen utföras vad på varje sakägare belöper av den lantmätare tillkommande gottgörelse.

3. I sluträkning skall angivas, inom vilken tid, varest och i vilken ordning densamma må klandras.

62 §.

Sluträkning skall uppgöras i två exemplar. Det ena exemplaret skall till sakägarna utgivas, och tage lantmätaren om utgivandet bevis av gode männen eller sakägarna.

63 §.

Är lantmäteriförrättning av den vidlyftiga beskaffenhet, att den icke kan medhinnas första året, eller uppskjutes den utan lantmätarens vållande, må lantmätaren utställa förskottsräkning å vad han för dittills utförda arbeten och viddagna åtgärder har att fordra i de avseenden, som i 61 § 1 mom. omförmälas. Vid förrättningens slut skall dock sluträkning upprättas över hela gottgörelsen.

Om förskottsräkning gälle i tillämpliga delar vad i 61 § 2 och 3 mom. sägs om sluträkning.

64 §.

När sluträkning blivit till sakägarna avgiven på sätt i 62 § sägs, vare lantmätare berättigad att uppbära hela den gottgörelse, som enligt räkningen tillkommer honom.

Å förskottsräkning må lantmätaren uppbära tre fjärdedelar av vad, som ensådan räkning tillkommer honom.

65 §.

Tredskas sakägare att betala gottgörelse, som i denna förordning avses, njute lantmätaren hos överexekutor skyndsamt handräckning till dess utbekommande. Ej må dock sådan handräckning lämnas, utan att lantmätaren styrker, att räkning på sätt i denna förordning stadgas blivit upprättad och till sakägare utgiven, ävensom, när fråga är om gottgörelse för avslutat laga skifte, hemmansklyvning, ägoutbyte, ägostyckning eller avstyckning, att handlingarna i föreskriven ordning blivit till delägarna utgivna.

66 §.

Sakägare må hos överlantmätaren i länet erhålla biträde med granskning av sluträkning och förskottsräkning.

67 §.

Sakägare, som förmenar, att lantmätare i sluträkning beräknat för hög gottgörelse i ett eller annat avseende, vare berättigad att genom stämning å lantmätaren anhängiggöra klandertalan inom tre månader från det räkningen blivit utgiven på sätt i 62 § sägs.

Förskottsräkning må av sakägare klandras endast för det fall, att den, som utfärdat räkningen, upphört att hava vidare befattning med förrättningen. Tiden för klandertalans anställande räknas i så fall till tre månader från den dag, då sakägare erhöll kännedom om, att lantmätaren upphört att hava vidare befattning med förrättningen.

Klandertalan, som av en sakägare instämnes, gälle jämväl till förmån för övriga sakägare.

68 §.

Oberoende av den sakägare tillkommande klanderrätt äge lantmäterifiskalen att, på anmälan av överlantmätare eller annan eller då anledning därtill eljest förekommer, i laga ordning tilltala lantmätare för tjänstefel vid upprättande av sluträkning eller förskottsräkning.

7 Kap.

Om undantag från denna förordnings tillämpning.

69 §.

Denna förordning äger icke tillämpning beträffande överlantmätare och ej heller i fråga om gottgörelse,

- a) för avvitringsförrättningar i rikets norra län,
- b) för sådan syn, som omförmäles i 27 § av lagen om dikning och annan avledning av vatten den 20 juni 1879,
- c) för upprättande av registerkarta eller uppdrag såsom registerförare,
- d) för förrättning eller åtgärd, som utföres av lantmätare, anställd antingen hos offentlig myndighet eller för särskilt offentligt ändamål.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1921, då vad i taxan på arvode för lantmäteriförrättningar den 23 december 1909 finnes stadgat häremot stridande upphör att gälla. I fråga om gottgörelse för åtgärd, som vid förstberörda tidpunkt är påbörjad men icke slutförd, skola bestämmelserna i denna förordning i tillämpliga delar lända till efterrättelse. Så länge angående gottgörelse, som belöper å ecklesiastikt boställe, ännu icke meddelats sådant särskilt stadgande, som avses i 3 § av förevarande förordning, skola, intill dess dylikt stadgande tillkommer, hittillsvarande bestämmelser i 21 § 3 mom. i 1909 års taxa fortfarande äga tillämpning.